ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟΣ ΣΤ΄ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1928 ΑΡΙΘ 35—36

Ο ΙΕΡΟΣ ΚΛΗΡΟΣ ΕΝ ΤΗ ΓΕΡΟΥΣΙΑ

Πολλάκις ἐρρήθη ὅτι ἐν τῇ Γερουσίᾳ πρέπει ν' ἀντιπροσωπεύηται καὶ ὁ Ἱ. Κλῆρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διότι καὶ αὐτὸς εἶνε ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων τοῦ Ἔθνους καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. Φροντίζει δὲ καὶ μεριμνᾷ περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ Ἔθνους, ὡς ἐφρόντισε πάντοτε καὶ δὴ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας καὶ κατὰ τὸν Ἱ. ἀγῶνα, καθ' ὅν, πλέον τῶν 6.000 κληρικῶν, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πουκεβίλ, ἐμαρτύρησαν καὶ ἔπεσον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Ὁ ἱερὸς κλῆρος, φρονοῦμεν καὶ ἡμεῖς, δὲν πρέπει νὰ κατέρχεται εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, ὡς γίνεται ἀλλαχοῦ, διότι τὰ κομματικὰ πάθη ἐν Ἑλλάδι ἀνεπτύχθησαν καὶ ὠξύνθησαν καὶ δὴ καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Ἄλλως τε οἱ περισσότεροι ἀτυχῶς τῶν ἐφημερίων δὲν ἔχουν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν οὕτως ὥστε νὰ δύνανται ν' ἀντιπροσωπεύσουν ἐν τῇ Βουλῇ τὸν λαόν, ἐν ᾧ ἀλλαχοῦ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς Κράτεσι τῆς Ἑλληνικῆς χερσοννήσου ἀνεπτύχθη. Οὕτω δὲ τελευταῖον ὁ Κληρικὸς ***Σάϊπελ*** εἶνε Καγκελλάριος τῆς Αὐστρίας, ὁ Ἀββᾶς ***Κορόσετσ*** ἐγένετο τελευταῖον πρωθυπουργὸς τῆς Σερβίας, ὁ Ἀββᾶς ***Στραμὲκ*** εἶνε ὑπουργὸς τῆς Τσεχοσλοβακίας.

Ἀλλ' ἂν εἰς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς δὲν πρέπει νὰ κατέρχωνται οἱ κληρικοί, ἐν τῇ Γερουσίᾳ ὅμως δύνανται νὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας ἱκανοὶ καὶ χρηστοὶ Ἀρχιερεῖς οἵτινες θ' ἀντιπροσωπεύσουν τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς θ' ἀντιπροσωπεύωνται διάφοροι ὀργανώσεις. Ὁ πρῴην ὑφηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ νῦν ὑπουργὸς κ. Σοφούλης ὑπεστήριξεν ἐν τῇ Βουλῇ ὡς Πρόεδρος τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἱεραρχίας ἐν τῇ Γερουσίᾳ «μὲ τὸν κίνδυνον νὰ φανῇ ὀπισθοδρομικός, ξένος ὁπωσδήποτε πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς νεωτέρας προόδου!» Ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ Ἀρχιερεῖς εἶνε μέλη τῆς ἄνω Βουλῆς, ὡς καὶ ἐν Ρουμανίᾳ ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἐν τῇ ὁποίᾳ καὶ ὁ Πρωθιεράρχης ἐξελέγη καὶ Ἀντιβασιλεύς. Ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ φανοῦν ὀπισθοδρομικοί, διότι δὲν «ἀποτίθεται ὅτι ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὑποστερεῖ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου παντὸς κοσμικοῦ στοιχείου».

Οἱ ἥρωες τῆς γιγαντομάχου ἐποχῆς τοῦ 21 δὲν εἶχον τοιαύτας γνώμας περὶ τοῦ Ἱ. κλήρου. Τοὐναντίον καὶ πρόεδροι Γερουσίας ἐγίνοντο, ὡς ὁ Βρεσθένης Θεοδώρητος, καὶ ὑπουργοί, ὡς ὁ Ἀνδρούσης Ἰωσὴφ καὶ πρῴην Ἠλείας Ἰωνᾶς, καὶ ἄλλοι κληρικοὶ Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς ἐξελέγοντο ἀντιπρόσωποι εἰς τὰς διαφόρους Συνελεύσεις κατὰ τοὺς ταραχώδεις ἐκείνους χρόνους.

Ἡ ἐπιφοίτησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος «δὲν ἀποστερεῖ τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου παντὸς στοιχείου κοσμικοῦ», ὡς εἶπεν ὁ κ. Σ., τοὐναντίον φωτίζει καὶ καθαίρει οὕτως ὥστε δύνανται νὰ βλέπουν καθαρώτερα καὶ ὑψηλότερα τὰ πράγματα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, διότι δὲν ἐπισκοτίζονται ὑπὸ τῶν παθῶν καὶ δὴ τοῦ μίσους, ἢ ὑπὸ μωρῶν καὶ ψευδῶν ἀρχῶν, ὡς συμβαίνει εἰς ἄλλους.

Ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς δουλείας ὑπέροχοι κληρικοὶ ἦσαν οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἔθνους, κληρικοί, οἵτινες, ἐν μέσῳ κλυδώνων φοβερῶν, διηύθυνον τὸ σκάφος δεξιώτατα. Δεινοὶ δὲ διπλωμάται οἱ ἔξοχοι καὶ φιλοπάτριδες κληρικοὶ ἤρχοντο εἰς συνεννοήσεις καὶ πρὸς ἄλλα χριστιανικὰ Κράτη· διετήρησαν δὲ τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ μετ' αὐτῆς τὴν ἐθνικότητα κατὰ τοὺς δυσχειμέρους ἐκείνους χρόνους. Ὅτε ὁ Ἰωακεὶμ Γ΄ ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ κατὰ τὴν πρώτην πατριαρχείαν, τῇ ἐνεργείᾳ καὶ τοῦ ἐξόχου πολιτικοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Χαριλάου Τρικούπη, ὁ ἐν Τεργέστῃ Α. Βυζάντιος ἔγραφεν ἐν τῇ «Νέᾳ Ἡμέρᾳ» ὅτι προτιμώτερον ἦτο νὰ ἔπιπτεν αὐτὸς ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδος ἢ ὁ Πατριάρχης Ἰωακεὶμ Γ΄. Εἶνε δὲ βέβαιον ὅτι, ὁσάκις οἱ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπήκουον εἰς τὰς εἰσηγήσεις τῶν νεαρῶν διπλωματῶν τῆς ὁδοῦ Φιλελλήνων, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πράξουν τι γενναῖον ἢ ἔβλαψαν τὰ ἐθνικὰ συμφέροντα, ὡς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους. Οἱ κληρικοὶ ἐγνώριζον πολὺ καλλίτερον τὰ πράγματα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος. Ἦσαν

διπλωματικώτεροι καὶ ἱκανώτεροι τῶν νεαρῶν διπλωματῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἔπειτα οἱ ἐν τῇ Γερουσίᾳ κληρικοὶ δὲν θὰ διευθύνουν τὸ Κράτος, οὐδὲ ἔχουν τοιαύτην ἀξίωσιν. Μόνον θὰ διαφωτίζουν περὶ τῶν Ἐκ)κῶν πραγμάτων καὶ ἄλλων παρομοίων ζητημάτων, περὶ τῶν ὁποίων καὶ αὐτοὶ οἱ Ὑπουργοὶ ἀγνοοῦν. Σήμερον ψηφίζονται νόμοι συντασσόμενοι ὑπὸ τοῦ τυχόντος ὑπαλλήλου τοῦ Ὑπουργείου καὶ ψηφίζονται ὑπὸ ψυχρῶν ἢ ἀδιαφόρων ἢ ἀλλοδόξων.

Ἡ Γερουσία εἶνε τὸ δεύτερον Κοινοβουλευτικὸν σῶμα τὸ ὁποῖον θὰ συζητῇ καὶ θὰ ἐπεξεργάζεται τοὺς νόμους τῆς Βουλῆς. Εἶνε σῶμα σοβαρὸν καὶ συντηρητικόν. Ἀλλὰ ποῖοι σοβαρώτεροι καὶ συντηρητικώτεροι τῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν;

Γνώριμός τις τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν μοὶ ἔλεγεν ὅτι δὲν πρέπει νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν Γερουσίαν κληρικοὶ διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι θὰ ὑπάρχουν ἴσως καὶ ἀσεβεῖς ἢ κομμουνισταί, οἵτινες θὰ ὑβρίζουν αὐτοὺς ὡς ὀπισθοδρομικοὺς κλπ. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο εἶνε ἥκιστα σοβαρὸν διότι εἰς αὐτοὺς θὰ ἀπαντοῦν σοβαρῶς τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ οἱ Ὀρθόδοξοι κληρικοὶ δὲν εἶνε ὀπισθοδρομικοί, τοὐναντίον εἶνε τῆς προόδου, ὡς ἀποδεικνύει ἡ ἱστορία, ἀρκεῖ οἱ ἐν τῇ Γερουσίᾳ κληρικοὶ νὰ εἶνε ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ ἱκανῶν καὶ τοιούτους εὐτυχῶς ἔχει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλως τε οἱ κομμουνισταὶ τὰ πάντα ὑβρίζουν καὶ τοὺς πάντας ἐφ' ὅσον δὲν δέχονται τὰς ἀνατρεπτικάς των ἀρχάς. Οἱ κληρικοὶ θ' ἀναπτύσσουν τὰς ἀληθεῖς καὶ ὑγιεῖς ἀρχὰς ἄνευ φανατισμοῦ, καὶ θὰ διαφωτίζουν καὶ αὐτοὺς καὶ ἄλλους, οἵτινες παρασύρονται ὑπὸ τοιούτων ψευδῶν καὶ μωρῶν δοξασιῶν.

Ἡ ἐν τῇ Γερουσίᾳ εἴσοδος τῶν κληρικῶν δὲν εἶνε μόνον ἐλαχίστη τιμὴ καὶ εὐγνωμοσύνη εἰς αὐτούς, ἐργαζομένους ἐν δυστυχίᾳ καὶ αὐταπαρνήσει ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, ἀλλὰ καὶ ἐθνικῶς ὠφέλιμος καὶ λόγῳ τῆς μορφώσεως καὶ συντηρητικότητος καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν των.

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ

Η ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Β'.

Εἰς δύο κυρίως ἔγγραφα εὑρίσκομεν τὰ ἐπιχειρήματα τῆς «Ἀρχιερατικῆς Συνόδου» ὑπὲρ τῆς ὑποστάσεως καὶ τῆς δράσεως της· εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ τὸ ζήτημα τοῦ ἐν Παρισίοις Μητροπολίτου Εὐλογίου, καὶ εἰς ἄλλην ὁμοίαν ἀπάντησιν πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας.

Εἰς τὴν ἀπάντησιν τῆς «Ἀρχιερατικῆς Συνόδου» πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀναγινώσκομεν τὰ ἑξῆς: 1) ὅτι ἡ «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος» εἶνε τμῆμα τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, ὡς σύνοδος δὲ τῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις περιλαμβάνει 33 Ἱεράρχας, δύναται νὰ ἐπιλύῃ ἡ «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος» καὶ νὰ ρυθμίζῃ τὰ ἐσωτερικὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ· 2) ὅτι δὲν ἔχει δίκαιον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὅταν ἑρμηνεύῃ τοὺς κανόνας 8ον τῆς Γ' καὶ 28ον τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὡς δίδοντας δικαιοδοσίαν εἰς αὐτὸ εἰς ὅλην τὴν διασποράν, ἤτοι τὰς Ὀρθοδόξους ἐπαρχίας καὶ ἐνορίας τὰς κατεσπαρμένας καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον, ἀλλὰ μὴ περικλειομένας ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ κράτους τῶν «Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν», διότι αἱ Ρωσικαὶ ἐπαρχίαι καὶ Ἐκκλησίαι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ποτὲ δὲν ὑπήγοντο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ὑπήγοντο εἴτε ἀμέσως εἰς τὴν ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἢ εἰς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρώσους Ἐπισκόπους· 3) ὅτι ἡ «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος» ὑφίσταται ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας τὸν 37ον καὶ 39ον τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τὸν 18ον τῆς Ἀντιοχείας· καὶ 4) ὅτι ἡ «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος» συνέστη ἐπὶ τῇ βάσει τῶν διατάξεων τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Πατριαρχικῆς ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησίας Μητροπολίτου Σεργίου, ὑποδείξαντος «τὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ Ρωσικὴ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ἐκκλησία (μετὰ τὴν ἐν Ρωσίᾳ ἐπανάστασιν καὶ μεταπολίτευσιν) ἀποκτήσῃ ἀνώτατον ἐκκλησιαστικὸν ὄργανον δυνάμενον ν' ἀποκόπτῃ πᾶσαν ἀνυποταξίαν, χωρὶς νὰ ἐπικαλῆται τὴν συνδρομὴν τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς».

Εἰς τὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρειας ἀπάντησιν τῆς αὐτῆς «Ἀρχιερατικκῆς Συνοδου» ἀναγινώσκομεν καὶ τὰ ἑξῆς: «Ὄχι ἐπὶ τῇ βάσει δογματικῶν τινων δεδομένων, ἀλλὰ διὰ λόγους πρακτικῆς εὐκολίας καὶ ἐκκλησιαστικῆς οἰκονομίας ἡ Ἀρχιερατικὴ δικαιοδοσία περιορίζεται εἰς ὡρισμένην περιφέρειαν. Ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος καὶ διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ὄχι ἅπαξ ἠθετήθη, μολονότι κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς τὴν περιοχὴν μιᾶς Ἐκκλησίας ἀναφαίνονται ἱδρύματα ἄλλης Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας. Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πατριαρχείου Κων)πόλεως ὑφίσταντο πολλαὶ Ἐκκλησίαι ὑπαγόμεναι εἰς τὸν Πάπαν Ρώμης καὶ τανάπαλιν. Καὶ τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα ἐκέκτηντο

τὰς ἐκκλησίας των, τὰ μοναστήρια των, τὰ μετόχια, καὶ ἄλλα ἱδρύματα ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῶν ἄλλων κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν. Καὶ σήμερον ὑφίστανται τοιαῦτα. Ὁ 1ος κανὼν τῆς ἐν Ἁγίᾳ Σοφίᾳ Συνόδου ἐνομιμοποίησε τὴν ὕπαρξιν τῆς τάξεως ταύτης. Τιμωρεῖται αὐστηρῶς ὁ Ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος ὅστις αὐτοβούλως καὶ αὐτοπροαιρέτως ἀπὸ φιλαυτίαν καὶ φιλοδοξίαν ἀφήνει τὴν περιοχήν του καὶ εἰσβάλλει εἰς ξένην, ἐπεμβαίνων εἰς τὰς ἐπιτοπίους ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, ἀλλ' οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρῶσοι Ἀρχιερεῖς ἔφυγον διωκόμενοι μέχρι θανατώσεως ἐκ Ρωσίας, ἠκολούθησε δ' αὐτοὺς μέρος τοῦ ποιμνίου των, ὅπερ παρέμεινεν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν των. Ἔπειτα οὐδέποτε ἐνήργησαν οἱ Ἀρχιερεῖς τοῦ Ἐξωτερικοῦ ἄλλως ἢ κατὰ τὰς ὑποδείξεις τῆς Ἀνωτάτης Ρωσικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, καὶ μεταξὺ μόνον τοῦ μετ' αὐτῶν μεταναστεύσαντος Ρωσικοῦ ποιμνίου, ἀποφεύγοντες ἐπιμελῶς ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις οἱασδήποτε ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας. Ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖται οὐχὶ ἀπὸ ἐδάφη, ἀλλ' ἀπὸ ἄτομα, ἡ πατρὶς τῶν ὁποίων εὑρίσκεται ἐν τοῖς οὐρανοῖς....· ὅθεν, ὅταν υἱός τις τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἀπέρχεται εἰς τὴν περιοχὴν π. χ. τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, διατελεῖ ὑπὸ τὴν Ἀρχιερατικὴν ἐξάρτησιν τοῦ Ἀρχιποίμενος αὐτοῦ. Ὄχι μόνον διοικητικῶς, ἀλλὰ καὶ δικαστικῶς ὁ μετανάστης οὗτος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐξ' ἧς ὡρμήθη ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχήν, (ὅρα 1ον κανόνα τῆς ἐν Ἁγίᾳ Σοφίᾳ Συνόδου). Μὴ οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, ὅταν, κατακτηθεισῶν τῶν περιοχῶν των ὑπὸ τῶν ἀλλοδόξων, διέμενον εἰς Κων)νούπολιν μετὰ πολλῶν ἐκ τῶν κληρικῶν των, δὲν εἶχον ἐξηρτημένους, κατὰ τὸν Ζωναρᾶν, ἐκ τῆς ἰδίας δικαστικῆς δικαιοδοσίας τοὺς κληρικούς των τούτους; Οἱ κανόνες 37ος καὶ 39ος τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς καὶ ὁ 18ος τῆς Ἀντιοχείας ἐφαρμόζονται τελείως εἰς τοὺς Ρώσους Ἱεράρχας τοῦ ἐξωτερικοῦ. Μετηνάστευσαν οὗτοι ὄχι μόνον μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῆς Νοτίου Ρωσίας ἀπῆλθον μετὰ τῆς ἀνωτάτης αὐτῶν ἐκκλησιαστικῆς διευθύνσεως, ἥτις εἰς τὴν Νοτιοανατολικὴν Ρωσίαν τελείως αὐτονόμως διηύθυνε τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἐκκλησίας, αἱ δὲ κατὰ τόπους Ἐκκλησίαι ὑπεδέχθησαν «πλείστῃ καλοκαγαθίᾳ καὶ φιλοφρονήσει» (καν. 17 Σαρδ.) καὶ ὀφείλουν νὰ σέβωνται τὴν τάξιν καὶ τὰς ἡμετέρας συνηθείας, σύμφωνα πρὸς τὸν 39ον κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου· «τὰ γὰρ ἐν ἑκάστῃ Ἐκκλησίᾳ ἔθη καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασι». Οἱ Ρῶσοι τοῦ ἐξωτερικοῦ Ἱεράρχαι μὴ ὄντες «σχολάζοντες», καθόσον δὲν παρῃτήθησαν, καὶ ἔχουσιν ἄρα τὸ ποίμνιον των, εὑρίσκονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν Ἐπισκόπων ἐκείνων, οὓς προβλέπει ὁ 37ος κανὼν τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς καὶ δύνανται «καὶ χειροτονίας κληρικῶν διαφόρων κανονικῶς ποιεῖν, καὶ τῇ τῆς προεδρείας αὐθεντίᾳ κατὰ τὸν ἴδιον ὅρον κεχρῆσθαι, καὶ βεβαίπν καὶ νενομισμένην εἶναι πᾶσαν ὑπ' αὐτῶν προϊοῦσαν διοίκησιν». Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι Ρῶσοι Ἱεράρχαι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τὰς ἐπαρχίας τως ἀθίκτους καὶ διαμένουσιν εἰς αὐτὰς ἀνενοχλήτως ἐπιτελοῦντες τὰ ποιμαντορικὰ αὐτῶν καθήκοντα. Αὐτοὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἐκ Ρωσίας διωχθέντων καὶ μεταναστευσάντων δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μέρος τῆς Πανρωσικῆς Ὀρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας; Ἔπειτα ἐν τῇ Ρωσικῇ Αὐτοκεφάλῳ Ἐκκλησίᾳ πρὸ τῆς δι' ἐπαναστάσεως μεταπολιτεύσεως ὑπῆρχεν ἰδιαίτερος Ἐπίσκοπος διευθύνων τὰς ἐν διασπορᾷ Ἐκκλησίας, καθὼς ἐπίσης ὑπῆρχον καὶ ἰδιαίτεροι Ἐπίσκοποι διευθύνοντες ἐπαρχίας ἐν Ἀμερικῇ, Ἰαπωνίᾳ, Ἄπω Ἀνατολῇ, Περσίᾳ κ.λ.π. Τοῦτο τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ;

Αὐταὶ εἶνε αἱ δικαιολογίαι ἐφ' ὧν βασίζονται οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρῶσοι Ἀρχιερεῖς, θέλοντες νὰ ἀποδείξωσι τὴν κανονικότητα τῆς τε ὑποστάσεως αὐτῶν καὶ τῆς δράσεώς των ὡς «Ἀρχιερατικῆς Συνόδου». Ποῖοι τώρα συμφωνοῦσι περισσότερον πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας; Οἱ Πατριάρχαι ἐλέγχοντες, ὡς ἀνωτέρω ἐδείχθη, τὸ ἀντικανονικὸν τῆς ὑποστάσεως καὶ ἐνεργείας τῆς Συνόδου ταύτης, ἢ αὐτὴ ἡ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος, ὑπεραμυνομένη ἑαυτῆς, καθ' ἃ ἀνωτέρω ἐξετέθη; Κατὰ τὴν ἡμετέραν γνώμην ἡ συνάθροισις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅλων τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρώσων Ἀρχιερέων ὡς καὶ ὁ καταρτισμὸς ἀρχιερατικῆς Συνόδου διοικούσης τὴν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν, δὲν εἶνε ἀντικανονικὴ 1) ἐφόσον ἐξηκριβώθη ὅτι πρόκειται περὶ διοικήσεως ἀφορώσης τὰ συμφέροντα μόνον τῶν ἐκκλησιαστικῶν περιφερειῶν ἐκείνων, ὅσαι πρὸ τῆς Ρωσικῆς ἐπαναστάσεως ὑπήγοντο εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας· 2) ἐφόσον πρόκειται περὶ Ἀρχιερέων ἀνηκόντων καὶ αὐτῶν εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν· 3) ἐφόσον πράγματι δὲν θίγονται διὰ τῆς ὑποστάσεως καὶ ἐνεργείας τῆς Ἀρχιερατικῆς ταύτης Συνόδου οὔτε αἱ ἐκκλησιαστικαὶ περιφέρειαι ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, οὔτε τὰ δίκαια Ἀρχιερέων εἰς ἄλλας Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας ἀνηκόντων. Ἐξυπακούεται ὅτι ἡ σύστασις καὶ ἡ ἐνέργεια μιᾶς

τοιαύτης «'Αρχιερατικῆς Συνόδου» πρέπει ἐπὶ πλέον νὰ μὴ εἶνε ἀντίθετος οὔτε καὶ πρὸς τὴν θέλησιν τῆς κανονικῶς προϊσταμένης τῆς ἐν Ρωσίᾳ Αὐτοκεφάλου 'Εκκλησιαστικῆς 'Αρχῆς, οὔτε καὶ πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἔθη τὰ ἐν Ρωσίᾳ ἐπικρατοῦντα, ἐφόσον βεβαίως θὰ πρόκειται περὶ διοικήσεως 'Επαρχιῶν καὶ διαχειρίσεως ἐκκλησιαστικῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον τῆς Ρωσίας 'Εκκλησίας κανονικῶς.

'Εν τῇ πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν περιπτώσει συντρέχουσιν ὅλοι οἱ ὅροι οὗτοι; Φαίνεται ὄχι· διότι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος «'Αρχιερατικὴ Σύνοδος» ἀπαρτίζεται μὲν ἐξ 'Αρχιερέων ἀνηκόντων εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον 'Εκκλησίαν τῆς Ρωσίας, ἐν τούτοις, αἱ ἐφ' ὧν ἡ ἐνέργεια τῆς Συνόδου ἐξασκεῖται ἐκκλησιαστικαὶ περιφέρειαι δὲν ἀνήκουσι πᾶσαι κανονικῶς εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον ταύτην 'Εκκλησίαν, καὶ διὰ τοῦτο θίγονται ἔν τινι μέτρῳ αἱ ἐκκλησιαστικαὶ περιφέρειαι ἄλλων Αὐτακεφάλων 'Εκκλησιῶν καὶ τὰ δίκαια 'Αρχιερέων εἰς ἄλλας Αὐτοκεφάλους 'Εκκλησίας ἀνηκόντων.

'Επὶ παραδείγματι ἡ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης 'Εκκλησιαστικὴ περιφέρεια, ὅπου καὶ ἡ πόλις τῶν Παρισίων, ἔνθα ἑδρεύει ὁ Ρῶσος Μητροπολίτης Εὐλόγιος, καίπερ μὴ δυναμένη κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν κανόνων καθωρισμένην τάξιν ἢ ν' ἀνήκῃ εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, περιλαμβάνεται ἐν τούτοις εἰς τὴν σφαῖραν τῆς δικαιοδοσίας τῆς 'Αρχιερατικῆς Συνόδου τῶν Ρώσων 'Αρχιερέων τοῦ ἐξωτερικοῦ κατὰ τὴν γνώμην αὐτῆς ταύτης τῆς Συνόδου. Τοῦτο δὲν θίγει τὰ δίκαια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου; [1]

"Επειτα, κατὰ τὴν ἣν ἐφήρμωσαν οἱ Ρῶσοι 'Αρχιερεῖς ἐν Κων)πόλει τακτικὴν ἀπὸ τοῦ 1920—23, ἠξίουν οὗτοι τοὺς ἐκ Ρωσίας 'Ορθοδόξους μεταναστάτας καὶ νὰ ποιμαίνωσι καὶ νὰ χειροτονῶσι καὶ νὰ δικάζωσι πνευματικῶς ἐν Κων)πόλει, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐν Κων)πόλει Πατριαρχείου. 'Εξ ἄλλου, διὰ τὴν 'Ελλάδα, Αἴγυπτον καὶ Κύπρον ἡ «'Αρχιερατικὴ Σύνοδος», κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ Μητροπολίτου Εὐλογίου, ὥρισεν εἰδικὸν 'Επίσκοπον, τὸν 'Ερμογένην, ἀφ' οὗ ὀφείλουσι νὰ ποιμαίνωνται οἱ ἐν ταῖς χώραις ταύταις Ρῶσοι 'Ορθόδοξοι. Φρονοῦσι δὲ πρὸς τούτοις οἱ περὶ τὴν «'Αρχιερατικὴν Σύνοδον, ὅτι ἐν οἱαδήποτε ἐκκλησιαστικῇ περιφερείᾳ συμβαίνει νὰ ὑπάρχωσι Ρῶσοι 'Ορθόδοξοι μεταναστεύσαντες ἐκ Ρωσίας, πάντες οὗτοι ὑπάγονται γενικῶς μὲν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Συνόδου τῶν Ρώσων 'Αρχιερέων τοῦ ἐξωτερικοῦ, μερικώτερον δὲ εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς Συνόδου ταύτης καὶ μόνον διωρισμένους ἢ ἀνεγνωρισμένους 'Επισκόπους τῶν μερῶν, ἐν οἷς εὑρίσκονται οἱ Ρῶσοι, ἢ εἰς τοὺς οὕτω κληθέντας γενικοὺς διευθυντάς. "Ηδη ἀνωτέρω ἀνεγράψαμεν, ἐκ τῆς πρὸς τὸν Πατριάρχην 'Αλεξανδρείας ἐπιστολῆς τῆς 'Αρχιερατικῆς Συνόδου λαβόντες τὴν παράδοξον ὑπὸ κανονικὴν ἔποψιν γνώμην τῆς Συνόδου ταύτης, ὅτι ἡ 'Εκκλησία ἀποτελεῖται ὄχι ἀπὸ ἐδάφη, ἀλλ' ἀπὸ ἄτομα, ὅτι δὲ οὐ μόνον διοικητικῶς ἀλλὰ καὶ δικαστικῶς ὁ μετανάστης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐξ ἧς ὡρμήθη ἐκκλησιαστικὴν του 'Αρχήν. Εἶναι δυνατὸν τοιαῦται θεωρίαι νὰ γίνωσι δεκταί, ἐφόσον θέλομεν νὰ βασιζόμεθα ἐπὶ τῶν ἱερῶν κανόνων; Καὶ χρησιμοποιεῖται μὲν πρὸς στήριξιν τῶν θεωρειῶν τούτων ὑπὸ τῆς 'Αρχιερατικῆς Συνόδου ὁ 1ος κανὼν τῆς ἐν 'Αγίᾳ Σοφίᾳ Συνόδου, ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος ἐξηγεῖται βεβαίως κακῶς, διότι καταβάλλονται ἀπεγνωσμέναι προσπάθειαι νὰ ἑρμηνευθῇ ὅτι ἀποβλέπει εἰς τὴν δικαιολογίαν τῆς ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρώσων 'Αρχιερέων ἐπιχειρηθείσης καὶ ἀσκουμένης ἐπεμβάσεώς των εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ἐκκλησιαστικῶν περιφερειῶν μηδεμίαν σχέσιν πνευματικῆς ἐξαρτήσεως ἐχουσῶν πρὸς αὐτάς. 'Ενῷ ὁ κανὼν οὗτος ἀνανεοῖ ἁπλῶς ἐκεῖνο ὅπερ ὁ 32ος ἀποστολικὸς κανὼν ἐνομοθέτησεν, ἤτοι ὅτι, ἐὰν κλη-

1. Κακῶς οἱ Ρῶσοι 'Αρχιερεῖς ἑρμηνεύουσι τοὺς κανόνας 8ον τῆς Γ' καὶ 28ον τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅτι δὲν δίδει δικαίωμα εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ ἐπεμβαίνῃ κυριαρχικῶς εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς διασπορᾶς. Κατὰ τὴν σχετικῶς κρατήσασαν ἐν τῇ 'Εκκλησίᾳ κανονικὴν τάξιν αἱ μετὰ τὸν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καθορισμὸν τῶν ὁρίων τῶν Αὐτοκεφάλων 'Εκκλησιῶν ἐκχριστιανιζόμεναι χῶραι καὶ οἱ κατοικοῦντες ταύτας λαοί, ἐὰν ὑπὸ τῶν κανόνων δὲν καθωρίσθη ποῦ θὰ ἀνήκωσι, προστίθενται εἰς τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ἢ τῆς γείτονος Αὐτοκεφάλου 'Εκκλησίας, ὅπερ καὶ τὸ φυσικώτερον, ἤ, ὅπερ σπανιώτερον, εἰς τὴν Αὐτοκέφαλον 'Εκκλησίαν ἐκείνην, ἥτις δι' ἀποστολῆς ἱεραποστόλων ἐπέτυχε νὰ ἐπιστρέψωσιν οἱ λαοὶ τῶν χωρῶν τούτων εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν. Κατὰ τὴν κανονικὴν λοιπὸν ταύτην ἀρχήν, μόνον ἐπὶ τῶν χωρῶν 'Ιαπωνίας, "Απω 'Ανατολῆς καὶ Περσίας ἐδικαιοῦτο ἡ Αὐτοκέφαλος 'Εκκλησία τῆς Ρωσίας νὰ ἐπεκτείνῃ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς δικαιοδοσίαν, διότι μόνον εἰς αὐτὰς ἀπέστειλεν ἱεραποστολάς, ἐνῷ αἱ ἐν 'Αμερικῇ καὶ Εὐρώπῃ 'Ορθόδοξοι 'Εκκλησίαι, ὅσαι εἶνε ἔξω τῶν 'Ορθοδόξων Κρατῶν, καὶ δὴ ἔξω τῶν ὁρίων, ἃ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον (ἐκ τοῦ ὁποίου τὰ 'Ορθόδοξα κράτη ἐχειραφετήθησαν) χειραφετοῦν τὰς 'Εκκλησίας τῶν 'Ορθοδόξων Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν ὥρισε δι' αὐτάς, ὅλαι δηλ. αἱ ἐν τῇ διασπορᾷ Εὐρώπης καὶ 'Αμερικῆς 'Εκκλησίαι δέον νὰ ἀνήκωσι, καὶ ἀνήκουσι κανονικῶς τε καὶ λογικῶς εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ μόνον, τὸ ὁποῖον μετὰ τὸ σχίσμα μάλιστα τῆς Ρωμαϊκῆς 'Εκκλησίας περιέλαβεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του καὶ τὰς χώρας ὅσαι εἰς τὴν Ρώμην τέως ἀνεφέροντο.

ρικοί τινες ἢ καὶ λαϊκοί, καθῃρημένοι, ἀφωρισμένοι, ὑπὸ ἀνάθεμα ἢ ὑπὸ οἱονδήποτε ἐπιτίμιον, ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ διαβιοῦσι καὶ ἀφ' οὗ πνευματικῶς ἐξαρτῶνται εὑρίσκωνται, οἱ τοιοῦτοι καὶ ἐὰν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεταναστεύσωσιν, νὰ μὴ δύνανται νὰ λυθῶσι ἀπὸ τὸ ἐπιτίμιόν των, εἰ μὴ μόνον ὑπὸ τοῦ ἐπιτιμήσαντος αὐτοὺς Ἐπισκόπου, ἐὰν δ' ἀποθάνῃ ὁ ἐπιτιμήσας Ἐπίσκοπος, τότε νὰ λύηται τὸ ἐπιτίμιον μόνον ὑπὸ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ, ἐὰν θεωρηθῇ πνευματικῶς συμφέρουσα ἡ λύσις. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τούτου τοῦ 1ου κανόνος τῆς Ἁγίας Σοφίας, ἀναφερομένου εἰς δικαστικὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἐπισκόπου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του λαβοῦσαν χώραν, πῶς δύναταί τις ν' ἀρυσθῇ ἐπιχειρήματα ἐπεμβάσεως διοικητικῆς εἰς ξένην ἐπαρχίαν, καθ' ἡμᾶς εἶνε ἀκατανόητον.

Ἄλλη ἄποψις εἰς ἣν προσκρούει ἡ κανονικότης τῆς ὑποστάσεως καὶ ἐνεργείας τῆς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ τῶν Ρώσων Ἀρχιερέων Συνόδου εἶνε ἡ μὴ ὕπαρξις ἐγκρίσεως τῆς συστάσεως αὐτῆς ἐκ μέρους τῆς κανονικῶς προϊσταμένης τῆς ἐν Ρωσίᾳ Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας Ἀρχῆς, ἢ ἡ πρὸ πολλοῦ ἄρσις αὐτῆς ἕνεκα διαφόρων λόγων [1]. Ἐὰν πιστεύσωμεν τὸν ἐν Παρισίοις Μητροπολίτην Εὐλόγιον, οὗτος διατείνεται (καὶ παρουσιάζει περὶ τούτου ἔγγραφα τεκμήρια) ὅτι αὐτὸς κυρίως εἶνε διωρισμένος ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος καὶ τῶν Τοποτηρητῶν αὐτοῦ Γενικὸς Διευθυντὴς τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρωσικῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅτι αὐτὸς κυρίως ἐζήτησε τὴν διὰ καταρτισμοῦ Συνόδου συνεργασίαν τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Ρώσων Ἀρχιερέων, καὶ ὅτι βαθμηδὸν αὐτοὶ ὑποκατέστησαν αὐτὸν ἐν τῇ Γεικῇ Διευθύνσει, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ὡς «Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος» διορισμόν τινα ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος. Κατὰ τὰς πληροφορίας καὶ αὖθις αὐτοῦ τούτου τοῦ Μητροπολίτου Εὐλογίου ὑπάρχει ἐπὶ πλέον καὶ ἐπίσημος πρᾶξις τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, καθ' ἥν, ἐπειδὴ προέβη ἡ Ἀρχιερατικὴ αὕτη Σύνοδος εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ἀπόλυσιν ἐπιστολῆς περὶ παλινορθώσεως τῆς δυναστείας τῶν Ρωμανὼφ ἐν Ρωσίᾳ, ὡς καὶ ὁμαδίαν περιεχομένου ἐκκλήσεως εἰς τὴν παγκόσμιον συνδιάσκεψιν, ἀποστεροῦνται μὲν τὰ ἔγγραφα ταῦτα οἱασδήποτε σημασίας, καταργεῖται δὲ ἡ Ἀρχιερατικὴ Σύνοδος ὡς διευθύνουσα τὰς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐκ τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας ἐξαρτωμένας ἐπαρχίας τε καὶ ἐνορίας καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς ἀναμίξεως τῆς Συνόδου ταύτης εἰς τὴν πολιτικήν, ἀλλὰ καὶ διότι αὐτὸς οὗτος ὁ Μητροπολίτης Εὐλόγιος εἶνε ἤδη προδιωρισμενος εἰς τὴν Γενικὴν ταύτην Διεύθυνσιν, καὶ ἐκτελεῖ ἐπαρκῶς τὰ καθήκοντα Γενικῆς Διευθύνσεως, ἡ δ' ὁμοία ἐνέργεια τῆς «Ἀρχιερατικῆς Συνόδου» παρέλκει τελείως.

(ἀκολουθεῖ)

1. Τὴν ἄποψιν ταύτην κατατάσσωμεν μεταξὺ τῶν ἀντικανονικῶν στοιχείων τῆς ὑποστάσεως καὶ δράσεως τῆς «Ἀρχιερατικῆς Συνόδου» μόνον διότι αὐτοὶ φρονοῦσιν ὅτι εἶνε κανονικὴ ἡ ὑπόστασις των διότι τάχα ἔχουσι τὴν ἔγκρισιν τοῦ Πατριάρχου των. Δι' ἡμᾶς ὡς καὶ διὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας ὁ Πατριάρχης Τύχων οὐδὲν δικαίωμα ἔχει νὰ ἐγκρίνῃ τὴν σύστασιν «Ἀρχιερατικῆς Συνόδου» Ρώσων Ἀρχιερέων, προωρισμένης νὰ δρᾷ καὶ νὰ ἐπεμβαίνῃ ἐν ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς περιφερείαις Ἐπισκόπων εἰς ἄλλας Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας τὴν ἀναφορὰν ἐχόντων.

Η ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ

Ἐν τῷ προηγηθέντι φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» ἐδημοσιεύθη ἀνταπόκρισις ἐξ Ἀμερικῆς τοῦ φίλου ἀρχιμανδρίτου κ. Παντελεήμονος Παπαγεωργίου, ἐν ᾗ παρεμπιπτόντως θίγεται σπουδαιότατον ζήτημα, συγκρίνεται τουτέστιν ἡ ἐν Ἀμερικῇ κατάστασις τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως τῶν παίδων πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν καὶ μακαρίζεται ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ὡς λύσασα δῆθεν τὸ πρόβλημα τοῦτο διὰ τῶν μερίμνῃ τοῦ Κράτους παρεχομένων ἐν τοῖς δημοσίοις σχολείοις θρησκευτικῶν μαθημάτων. Ὁ φίλος ἀρθρογράφος ἐκπλήσσεται διότι ἐν ταῖς δημοσίαις σχολαῖς τῆς Ἀμερικῆς δὲν διδάσκονται τὰ θρησκευτικὰ καὶ οὕτως ἡ Ἐκκλησία ὑποχρεοῦται ἀφ' ἑαυτῆς νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν διάπλασιν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν νεαρῶν της τέκνων καὶ νοσταλγεῖ καὶ διὰ τὴν Ἀμερικὴν τὸ κρατοῦν ἐν Ἑλλάδι σύστημα τῆς ὑποχρεωτικῆς ἐν τοῖς σχολείοις διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν, ἥτις ἀπαλλάσσει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς ὑποχρεώσεως καὶ τῆς ἀνάγκης νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν σύστασιν εἰδικῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ἐν πρώτοις ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὰ πράγματα διαφέρουσι παντάπασι καὶ οὐδεμία σύγκρισις χωρεῖ μεταξὺ τῶν ἐν Ἀμερικῇ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο κρατούντων. Νομίζομεν ὅτι ὁ πανοσιολογιώτατος κ. Π. Παπαγεωργίου δὲν ἀγνοεῖ ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐν τοῖς δημοσίοις σχολίοις διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν ἐξαρτᾶται τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ κρατοῦντος συστήματος τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Κράτους, τοῦτο δὲ ἐκ τῆς ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως συνθέσεως τοῦ λαοῦ τῆς περὶ ἧς πρόκειται χώρας· ἐν Ἀμερικῃ δὲ ὁ τέλειος ἀπὸ τοῦ Κράτους χωρισμὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἔλλειψις δηλον-

ότι «ἐπικρατούσης» Ἐκκλησίας δὲν ἐπιτρέπει τὴν ἐν κρατικοῖς σχολείοις διδασκαλίαν θρησκευτικῶν μαθημάτων, δεδομένης μάλιστα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ δογματικῆς συγκροτήσεως τοῦ ἀμερικανικοῦ λαοῦ, ἥτις ἀφ' ἑαυτῆς προτείνει τὸ πρόβλημα: ποίας Ἐκκλησίας τὸ δόγμα θὰ διδαχθῇ ἐν τοῖς μαθήμασι τούτοις; ὑπὲρ ποίας Ἐκκλησίας θὰ μεροληπτήσῃ τὸ ἐλεύθερον καὶ ἀδόγματον ἀπέναντι πάσης οἱασδήποτε Ἐκκλησίας Ἀμερικανικὸν Κράτος; Θὰ ἔπρεπε ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον νὰ προκαλέσῃ τὴν ἔκπληξιν τοῦ γνωρίζοντος τὰ πράγματα παρατηρητοῦ, καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι φυσικώτατα θὰ ἐξηγείρετο ἡ συνείδησις τοῦ ἀρθρογράφου μας, ἐὰν οἱ ἐν Ἀμερικῇ ἑλληνόπαιδες ὑπεχρεοῦντο νὰ διδαχθῶσιν ἐν τοῖς δημοσίοις σχολίοις τὰ δόγματα τῆς ἐπισκοπελιανῆς, ἢ τῆς βαπτιστικῆς, ἢ τῆς μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας, ἢ οἱασδήτινος ἄλλης τῶν παραφυάδων τοῦ Προτεσταντισμοῦ, αἵτινες ἐν συνόλῳ ἀποτελοῦσι τὸ ἐπικρατοῦν ἐν Ἀμερικῇ θρησκευτικὸν στοιχεῖον. Ἀλλ' ἐνῷ δὲν ὑπάρχει ὅμοιον πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν καὶ ἀλλαχοῦ ἐφαρμοζόμενον θρησκευτικὸν πρόγραμμα ἐν τοῖς ἀμερικανικοῖς σχολείοις, ἡμεῖς τοὐλάχιστον γνωρίζομεν ἐξ ἐγκυροτάτων πληροφοριῶν ὅτι ἡ γενικὴ θρησκευτικὴ μόρφωσις δὲν παραλείπεται ἀπὸ τοὺς ἀμερικανοὺς διδασκάλους, διότι οἱ ἀγγλοσαξωνικοὶ λαοὶ ἔχουσιν ἤδη συνυφάνει πρὸς ὅλην τὴν ζωήν των τὴν θρησκευτικὴν πίστιν καὶ δὲν εἶνε δυνατὸν ἢ ν' ἀκολουθῇ τὴν γενικὴν παράδοσιν καὶ τὸ ἀμερικανικὸν Σχολεῖον, ἀφ' οὗ αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ὁρίζει κρατικὰς ἡμέρας πανδήμων προσευχῶν καὶ εὐχαριστιῶν πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ ἡ προσευχὴ εἶναι, καθ' ἃς ἔχομεν πληροφορίας, ἀνεπίσημον ἀλλ' ἀναπόσπαστον τμῆμα τοῦ ὅλου ἡμερησίου προγράμματος τῶν ἀμερικανικῶν σχολείων, διότι ἀποτελοῦσι καὶ ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ζωῆς τῶν ἀμερικανῶν.

Εἰλικρινῶς λυπούμεθα διότι τὰ παρ' ἡμῖν δὲν φαίνονται νὰ εἶναι ὅπως τὰ φαντάζεται ὁ φίλος ἀρθρογράφος· ἀποροῦμεν μάλιστα τῇ ἀληθείᾳ πῶς δὲν ὑπέπεσεν εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ καλοῦ θεολόγου καὶ διακεκριμένου κληρικοῦ ζήτημα τόσον μεγάλης σπουδαιότητος, ὅπερ ἀπὸ μακροῦ ἀπασχολεῖ τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς περὶ τὰ θρησκευτικὰ πράγματα ἀσχολουμένους. Ναρκισισμός, τελείως ἀδικαιολόγητος, ὡς ἡ ἐγκαύχησις ὅτι ἔχομεν λύσει τὸ πρόβλημα τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων μας, ὄχι μόνον εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ ὅλως τοὐναντίον ζημιοῖ πλήρως τὴν ὑπόθεσιν, κατὰ τὴν ταπεινήν μας γνώμην, καὶ καταντᾷ ἀσυγχώρητος, ὅταν φθάνῃ μέχρι τοῦ σημείου νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἔλλειψιν κατηχητικοῦ συστήματος καὶ κατηχητικῶν σχολείων ἐν Ἑλλάδι. Ἡ Πολιτεία ἡ Ἑλληνικὴ εἶχεν ὑποχρέωσιν νὰ θεσπίσῃ τὸ ὑποχρεωτικὸν τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας,, ἐφ' ὅσον ἔχει «ἐπικρατοῦσαν» Ἐκκλησίαν καὶ ἐφ' ὅσον ἡ συνείδησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι οὕτω συνυφασμένη μετὰ τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων του χωρὶς τὴν παροχὴν τῶν στοιχείων τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας του, μετὰ τῆς ὁποίας ἔχει ἀναποσπάστως ἀπὸ αἰώνων συνδέσει καὶ τὴν ἔννοιαν τῆς Πατρίδος.

Παρὰ ταῦτα, ἡ ἐν τοῖς σχολείοις παρεχομένη διδασκαλία εἶναι καὶ ποσοτικῶς καὶ ποιοτικῶς ἀνεπαρκεστάτη καὶ δὲν πιστεύομεν ὁ φίλος ἀρθρογράφος νὰ ἐλησμόνησεν ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη ζήτημα παρ' ἡμῖν διὰ τὴν μείωσιν τῶν ὡρῶν τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος καὶ διὰ τὴν ὁλοκληρωτικὴν ἀπάλειψιν ἀπὸ τὰ προγράμματα τῶν πρακτικῶν σχολῶν, ὡσεὶ ἡ θρησκευτικὴ γνῶσις ν' ἀπετέλει στοιχεῖον τῆς κλασσικῆς παιδεύσεως μόνης καὶ νὰ μὴ ἦτο ἀνάγκη αὐτῆς τῆς καθημέραν ζωῆς, οὔτε ἀγνοεῖ — πιστεύομεν — ὁ κ. Παπαγεωργίου, τὸν τελευταῖον θόρυβον περὶ τὴν ὁλοκληρωτικὴν τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος κατάργησιν, ὅστις ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς σήμερον παρεχομένης ὑπὸ τῶν κρατικῶν προγραμμάτων θρησκευτικῆς ὕλης. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ δέ, πολὺ ὀρθῶς ἐτονίσθη, καὶ ἡ ποιοτικὴ τῆς παρεχομένης διδασκαλίας ἀνεπάρκεια, μηδαμῶς ἐκ τῆς ποσοτικῆς ἀνεπαρκείας δικαιολογουμένη.

Ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἑλληνοπαίδων ὄχι ἁπλῶς δὲν εἶναι ἱκανοποιητική, ἀλλ' εἶναι αὐτόχρημα ἀχαρακτήριστος καὶ πρόξενος μεγίστης ζημίας εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν. Θὰ ἔπρεπεν ἡ Ἐκκλησία νὰ μάθῃ ἐπὶ τέλους ἂν πράγματι παρέχεται ὑπὸ τῶν κρατικῶν σχολείων θρησκευτικὴ ἐκπαίδευσις, ἢ ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ μεριμνήσῃ αὐτὴ ἐξ ὁλοκλήρου διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Καὶ ἐν προκειμένῳ εἶναι εὐτυχέστεραι αἱ κεχωρισμέναι ἀπὸ τοῦ Κράτους Ἐκκλησίαι καὶ αὐταὶ ἔτι αἱ ἔχουσαι τὸ Κράτος ἐχθρικῶς πρὸς αὐτὰς διακείμενον. Ἀλλὰ καὶ ἄν τι κρατικὸν σχολεῖον ἐπήρκει εἰς τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν νεωτέρων, δὲν θὰ ἠδυνάμεθα, ἡμεῖς τοὐλάχιστον, νὰ θεωρήσωμεν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπηλλαγμένην τῆς φροντίδος τὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν θεωρητικὴν τοῦ σχολείου διδασκαλίαν διὰ τὴν πρακτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τῶν μικροτέρων της τέκνων, ὁπότε καὶ πάλιν ὁ θεσμὸς τῶν Κρατικῶν ἢ Κατηχητικῶν Σχολείων

ἔπρεπε ν' ἀποτελέσῃ κυριώτατον τμῆμα τῆς ἐνοριακῆς δράσεως τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας.

Εὐτύχημα ὅτι κατανοεῖται παρ' ἡμῖν ἡ σπουδαία ἀνάγκη τῆς μερίμνης ταύτης καὶ ἀναφαίνονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐνθουσιώδεις ἐργάται ἀναλαμβάνοντες τὴν πλήρωσιν τῶν ἀμεσωτέρων θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῆς νεωτέρας γενεᾶς· ἐπιθυμοῦμεν ὅμως συστηματικὴν τὴν ἐργασίαν ὑπὸ κατεύθυνσιν καὶ ὀργάνωσιν καὶ ἐπίβλεψιν ἑνιαίαν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι εὑρισκόμεθα ἤδη εἰς τὰς παραμονὰς τῆς ἐργασίας ταύτης, διότι, εὐτυχῶς, οἱ ἰθύνοντες τὰ τῆς Ἐκκλησίας μας δὲν βλέπουσι τόσον ρόδινον τὴν κατάστασιν καὶ ἔχουσι τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίζωσι τὴν πραγματικότητα ὅσον καὶ ἂν παρουσιάζεται σκληρά.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εὐχόμεθα ὁλοψύχως, εἶναι νὰ εὑρεθοῦν οἱ ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι θὰ δοθῶσιν ὅλῃ καρδίᾳ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀναμφιβόλως πρέπει ν' ἀποτελέσωσι τὴν πρώτην βάσιν αὐτοὶ οἱ μορφούμενοι εἰς τὰς χώρας ἐν αἷς ὁ θεσμὸς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἔχει καταπληκτικῶς προαχθῇ. Δὲν εἶναι καμμία ἀνάγκη νὰ οἰκτείρωσι τὰς χώρας αὐτὰς καὶ νὰ μακαρίζωσι τὴν Ἑλλάδα, διότι ὁ πατριωτισμός, τοῦ ὁποίου οὐδόλως στεροῦνται, ἐπιβάλλει τὸ ἀντίθετον, δυστυχῶς, ὅπως πάλιν, ἀντὶ νὰ μᾶς πληρώσῃ δυσθυμίας καὶ ἀπογοητεύσεως, πρέπει νὰ μᾶς ὠθήσῃ εἰς δρᾶσιν καὶ κίνησιν καὶ ζωήν.

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

Ι΄

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΙ ΦΥΛΑΚΑΙ ΑΒΕΡΩΦ

Ἐξαίρεσιν μοναδικὴν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κρατικοῦ σωφρονιστικοῦ συστήματος ἀποτελοῦσιν αἱ «Γυναικεῖαι Φυλακαὶ Ἀβέρωφ» λαβοῦσαι τὸ ὄνομα ἀπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ κτιρίου, τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Γεωργίου Ἀβέρωφ.

Παρεκλήθημέν ποτε νὰ ἐπισκεφθῶμεν τὰς Γυναικείας Φυλακὰς ἐπὶ διδασκαλίᾳ καὶ παραμυθίᾳ τῶν ἐν αὐταῖς κρατουμένων. Ἐγνωρίζομεν τὸ ἵδρυμα τότε μόνον ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς τοῦ κτιρίου θέας καὶ ἐδιστάζομεν ἐπ' ἀρκετὸν ὡς πρὸς τὸ σκόπιμον καὶ τὸ ἀκίνδυνον τῆς ἐπισκέψεώς μας. Δέος μᾶς κατεῖχεν ὅτε ἐκρούομεν τὸ βαρὺ ρόπτρον τῆς θύρας τῆς φυλακῆς, τὸ δέος τοῦ ἀγνώστου, τὸ ὁποῖον ἐπηύξανεν ἡ φαντασία, διότι ἐπρόκειτο νὰ συναντηθῶμεν μετὰ ἐγκληματικῶν γυναικείων τύπων, τοὺς ὁποίους οὐδέποτε εἴχομεν ἀντικρύσει μέχρι τῆς στιγμῆς. Ἀφ' ἧς ὅμως ἡ θύρα ἠνοίχθη ὑπὸ εὐπροσηγορωτάτης καὶ ἀπαστραπτούσης ἐκ καθαριότητος γηραιᾶς φύλακος καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν εὐρὺν διάδρομον τοῦ κτιρίου, ἡ ψυχολογία μας ἤρχισε νὰ μεταβάλλεται ἐπαισθητῶς. Ἐγενόμεθα δεκτοὶ παρὰ τῇ Διευθυντρίᾳ, ἥτις μετὰ παντὸς ἐνθουσιασμοῦ μᾶς ἐξεφράσθη διὰ τὸ ἔργον τοῦ ὁποίου ἐπρόκειτο νὰ κάμωμεν τὴν ἀπαρχήν, μᾶς ὡμίλησε μετὰ στοργῆς διὰ τὰς κρατουμένας, διὰ τὰ παραπτώματά των, διὰ τὰς ἐλλείψεις των, διὰ τὰς ἀδυναμίας των καὶ κυριολεκτικῶς συνεκινήθημεν ἀπὸ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης πρὸς τὰ δύσμοιρα ἐκεῖνα πλάσματα, τὴν ὁποίαν συνηντήσαμεν εἰς μίαν φυλακήν. Ὡδηγήθημεν εἰς τὰς εὐρείας αἰθούσας τοῦ κτιρίου, εἰς τὴν εὐρυχωροτάτην αὐλὴν μὲ τὸν κομψότατον ναΐσκον τῆς «Τιμίας ἁλύσεως τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου», ἐπεσκέφθημεν τὰ καθαρώτατα κελλία τῶν κρατουμένων καὶ τὰ ἐργαστήριά των καὶ ἐλησμονήσαμεν πλέον ὅτι εὑρισκόμεθα ἐντὸς φυλακῆς. Εἴχομεν πρὸς στιγμὴν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἰσήλθομεν εἰς τελείως ὠργανωμένον ἐκπαιδευτήριον, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν εἶχε σχέσιν πρὸς τὴν ἐκδίκησιν καὶ τὴν τιμωρίαν, ἀλλ' ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὴν μόρφωσιν τῶν τροφίμων καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν καλλιτέρων ψυχικῶν αὐτῶν ἰδιοτήτων. Καὶ πράγματι μόνον ὁ χαρακτηρισμὸς αὐτὸς ἁρμόζει εἰς τὰς γυναικείας φυλακάς.

Εἰσήλθομεν ἔπειτα εἰς τὴν εὐρεῖαν αἴθουσαν ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ ἐγίνετο ἡ διδασκαλία καὶ εἴχομεν ἐκεῖ τὴν πρώτην μας πρὸς τὰς κρατουμένας ἐπαφήν. Πᾶν ὅ,τι ἐβλέπομεν μᾶς ὡδήγει πολὺ μακρὰν τῆς ἰδέας τῆς φυλακῆς καὶ συνεπλήρωνε τὴν ὅλην ἀγαθὴν ἐντύπωσιν τῆς πρώτης στιγμῆς καὶ ἀπεδίωκε πάντα δισταγμὸν καὶ πᾶσαν ἀνησυχίαν καὶ ἐνέπνεεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην καὶ τέλειον ἐνθουσιασμόν. Ὡμιλήσαμεν ὅπως ἡ ψυχὴ τὴν στιγμὴν ἐκείνην μᾶς ὑπηγόρευσε καὶ εἴδομεν τὴν ἔκφρασιν τῆς συντριβῆς καὶ τοῦ πόνου τῆς μεταμελείας εἰς τὰ πρόσωπα τῶν θυμάτων τῆς ἁμαρτίας δάκρυα ρέοντα ποταμηδὸν ἀπὸ καταβεβλημένους ὑπὸ τῆς ἀγρυπνίας τῶν τύψεων τοῦ συνειδότος ὀφθαλμοὺς καὶ ἠκούσαμεν λυγμοὺς καὶ ἐπιφωνήσεις καὶ ᾐσθάνθημεν ἐντροπὴν διὰ τὰς πρώτας ἀνησυχίας μας καὶ μετάνοιαν διὰ τὴν ἀδικίαν τὴν ὁποίαν ἡ φαντασία μας εἶχε προξενήσει εἰς τὰς συντετριμμένας ἐκείνας ψυχάς. Οὐδέποτε θὰ λησμονήσωμεν τὴν ἑσπέραν ἐκείνην· ἔκτοτε αἱ γυναικεῖαι φυλακαὶ ἀπησχόλησαν ἐπὶ μακρὸν τὸ πρόγραμμά μας· οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλ' ἡ ἐπίσκεψίς των ἀπετέλεσε τὸ πρῶτον βάπτισμα διὰ τοὺς νέους τοὺς ὁποίους ἐπιθυμοῦμεν νὰ μυήσωμεν εἰς τὴν ἡδονὴν τοῦ παρέχειν ἠθικὴν ἀνακούφισιν εἰς τετραυματι-

ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟΝ

	Ἡμε-ρομηνία	Κυριακαὶ Εὐαγγελίων	Κυριακαὶ Ἀποστόλων	Εωθινά	Ἦχοι
ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΣ	7	Κυρ. Γ΄ Λουκᾶ	Κυρ. ΙΗ΄	Ζ΄	α΄
	14	» Δ΄ Λουκᾶ (ἁγ. Πατέρων)	» Ἁγ. Πατέρων	Η΄	β΄
	21	» ΣΤ΄ Λουκᾶ	Κυριακὴ Κ΄	Θ΄	γ΄
	28	» Ζ΄ Λουκᾶ	Κυριακὴ ΚΑ΄	Ι΄	δ΄

σμένας πληγάς. Οὐδέποτε φίλος ἐπισκεφθεὶς μετ' ἐμοῦ τὰς γυναικείας φυλακὰς ἐξῆλθεν αὐτῶν μὴ συμμεριζόμενος τὰς ἰδέας καὶ τὰ αἰσθήματά μας.

Ὑπάρχει ἀναμφιβόλως καὶ ἡ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου. Ἡ γυναικεία ψυχὴ εἶνε λεπτοτέρα, δεκτικωτέρα συγκινήσεων, ἁπαλωτέρα συνήθως εἰς τὴν ἀναμορφωτικὴν κατεργασίαν· οἱ λυγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα τρόπον τινὰ αὐτομάτως ἔρχονται ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς γυναικὸς καὶ ἴσως—ὥς τινες φρονοῦσι—δὲν εἶνε πάντοτε ἐκδήλωσις ριζικῆς πρὸς διόρθωσιν διαθέσεως καὶ ὁριστικῆς μεταμελείας. Ἀλλὰ θὰ ἦτο μεγίστη ἐκ μέρους μας ἀδικία, ἐὰν δὲν ἐλέγομεν ὅτι ἡ τοιαύτη ψυχολογία τῆς γυναικός, ἔχουσα ἀνάγκην ἰδιαιτέρας παρακολουθήσεως καὶ εἰδικῆς ἐπεξεργασίας διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἀναμορφωτικοῦ ἀποτελέσματος, ἐὰν ὑπέκειτο ὑπὸ σύστημα ἄλλο ἄνευ τῆς ἀπαιτουμένης στοργικῆς μερίμνης θὰ ἦτο ἱκανὴ ν' ἀποδώσῃ ἀντίθετα ἀποτελέσματα, ὡς ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας ἀναπτύξεως τοῦ συναισθήματος τῆς ἀντεκδικήσεως, ὅπερ ἀναπτύσσεται συνήθως παρὰ τοῖς ἀναξιοπαθοῦσι καὶ περισσότερον εἰς τὴν γυναικείαν ψυχήν, ἡ ὁποία περισσότερον συναισθάνεται τὴν ὀδύνην τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ τῆς ἀστοργίας καὶ εὐκολώτερον προβαίνει εἰς συλλογισμοὺς καὶ ἀποφάσεις παρακεκινδυνευμένας.

Συνωμιλήσαμεν κατ' ἐπανάληψιν καὶ ἐν πλήρει συνάξει καὶ κατ' ἰδίαν μετὰ κρατουμένων ἐν τῷ ἱδρύματι τούτῳ τῶν φυλακῶν. Ἐξαιρέσει τῶν ἐλαχίστων τύπων τῶν πεπωρωμένων ψυχῶν, πᾶσαι σχεδὸν ἀναγνωρίζουσιν ὠφέλειαν ἐκ τῆς φυλακίσεώς των, πᾶσαι συναισθάνονται βαθύτατα τὴν ἐπίδρασιν τῆς περιβαλλούσης αὐτὰς στοργῆς καὶ ἀγάπης, οὐδεμίαν αἰσθάνονναι ἀγανάκτησιν διὰ τὴν ποινήν των, ὡς συμβαίνει συνήθως μὲ τοὺς καταδίκους τῶν φυλακῶν. Ἡμεῖς τοὐλάχιστον ἔχομεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἀρκεταὶ ψυχαὶ ἐκερδίθησαν ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ. Αἰσθανόμεθα ἀπεριόριστον σεβασμὸν πρὸς τὰς ἀθορύβους ἐργάτιδας τοῦ ψυχικοῦ τούτου καθαρμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἦτο εὐτυχής, ἐὰν ὑπῆρχον πολλαὶ γυναῖκες δυνάμεναι ν' ἀφοσιωθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν πεπλανημένων ψυχῶν.

Ε. Γ. Μ.

Ο ΙΕΡΟΣ ΑΜΒΩΝ

Ἄμβων λέγεται τὸ ἐν τῷ ναῷ ὑψηλὸν βῆμα, ὅπου ἀναβαίνων ὁ διάκονος ἀναγινώσκει τὸ Εὐαγγέλιον, συνήθως δὲ κηρύσσει καὶ ὁ ἱεροκῆρυξ.

1. ***Ἐτυμολογία τῆς λέξεως.*** Ἡ μᾶλλον δεκτὴ ἐτυμολογία τῆς λέξεως ταύτης εἶναι ἐκ τοῦ ***ἀναβαίνω*** ἢ ***ἀμβαίνω***, ὡς ἡ λέξις ***βῆμα*** ἐκ τοῦ ***βαίνω*** παράγεται. Ἕτερα ὀνόματα αὐτοῦ εἶναι ***βῆμα, πύργος***, lectorium, pulpitum κλπ. Ὁ βυζαντινὸς ὅρος ***ἄμβων*** παρελήφθη ὑπὸ πολλῶν λαῶν, οἷον τῶν Ἀράβων (anban), τῶν Σλαύων (amwon), τῶν Μελχιτῶν (ambunun) τῶν Κοπτῶν (anbal) καὶ τινων Εὐρωπαϊκῶν, οἷον τῶν Γάλλων (ambon), Ἄγγλων (ambo) κλπ.

2. ***Ἀρχαί.*** Ὡς ἐκ τῆς ἐτυμολογίας δείκνυται, ὁ ἄμβων οὐδὲν ἄλλο ἦτο, εἰ μὴ ὕψωμά τι, ἐφ' οὗ ἀνήρχοντο διὰ βαθμίδων. Ὡς πρὸς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, οὗτος προῆλθεν ἐκ τῆς ἀνάγκης τοῦ ὑψόθεν ὁμιλῶν ἐνώπιον ὁμηγύρεως. Ἀπ' ἀρχαιοτάτων χρόνων, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Σωτῆρος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ ὑψώματος συνήθως ὡμίλει [1], συνήθιζον καὶ οἱ ἱεροκήρυκες νὰ κηρύττωσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀφ' ὑψηλῆς θέσεως. Ἑπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος ν' ἀναζητήσωμεν τὴν ἀρχὴν τοῦ ἄμβωνος εἰς πολυπλόκους ἱστορικὰς ἐπιδράσεις. Παρὰ ταῦτα ὅμως εἶναι δυνατὸν τὰ εἰκάσωμεν ὅτι ἡ ἐν τοῖς χριστιανικοῖς ναοῖς χρῆσις τοῦ ἄμβωνος ὀφείλεται καὶ εἰς ἀπομίμησιν τῆς Συναγωγῆς [2].

3. ***Μαρτυρίαι.*** Τὰ Πατερικὰ κείμενα, ὡς καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν Συνόδων ἀποτελοῦσι μίαν συνεχῆ σειρὰν μαρτυριῶν περὶ τοῦ ἄμβωνος. Ὁ Κυπριανὸς μνημονεύει pulpitum τινός, ἐκ τῶν λεγομένων του δὲ δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν ὅτι τοῦτο ἦτο ὕψωμά τι, ἐξ οὗ οἱ ἀναγνῶσται ἀπήγγελλον πρὸς τὸν λαὸν τὰ «praecepta et evangelium Dominis» [3]. Γρηγόριος ὁ Τουρώνης (Tours) περιγράφει τὸν ἄμβωνα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Κυπριανοῦ [4]. Ὁ Εὐσέβιος ἀφηγεῖται ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς «***βῆμα μὲν καὶ θρόνον ὑψηλὸν ἑαυτῷ κατασκευασάμενος***» κλπ. οὐχὶ ὡς ὁ Χριστός, ἀλλ' ὡς οἱ ἐπίγειοι ἄρχοντες ἐφέρετο. Ὅτι ἐνταῦθα διὰ τῆς λέξεως ***βῆμα*** ὑπονοεῖ οὐχὶ τὸν θρόνον ἐν τῇ κόγχῃ, ἀλλ' εἶδός τι ἄμβωνος, εἶναι δυνατὸν νὰ εἰκάσωμεν ἐκ τῶν συμφραζομένων·

Εἶναι ἐν τούτοις λίαν ἀπίθανον ὅτι ὑπῆρχον γενικῶς ἄμβωνες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, καθ' ὅσον οἱ συνεχεῖς διωγμοί» ἐξ ὧν ὑπέ-

1. Ματθ. ιγ΄ 2, ιε΄ 29. Μάρκ. γ΄ 32, δ΄ Ι. Λουκ, ε΄ 3.
2. Πρβ. Νεεμ. η΄ 4.
3. Epist. 38, 39.
4. Miracul. I, 94.

φερεν ἡ Ἐκκλησία, δὲν ἐπέτρεπον τὴν οἰκοδομὴν κατὰ πάντα τελείων βασιλικῶν, ὡς τοιαῦται ἤρχισαν νὰ οἰκοδομῶνται ἀπὸ τοῦ δ′ αἰῶνος. Τὸ στενὸν τοῦ χώρου καὶ τὸ χθαμαλὸν τῆς ὀροφῆς ἐν ταῖς κατακόμβαις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τόποις τῆς συνάξεως τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς λατρείας, δὲν ἐπέτρεπον ἀναμφιρρήστως τὴν χρῆσιν ἄμβώνων· ἄλλως τε οὔτε μαρτυρία τις θετική, οὔτε καὶ μνημεῖόν τι διεσώθη, ὥστε νὰ συναγάγωμεν μετ' ἀπολύτου βεβαιότητος τὴν χρῆσιν τοῦ ἄμβωνος (εἰς ἥν τουλάχιστον σημασίαν ἐννοοῦμεν τὴν λέξιν ταύτην σήμερον) πρὸ τῆς ἐποχῆς τῆς εἰρήνης. Ἀναμφίβολον ἐν τούτοις εἶναι ὅτι οἱ ἀναγνῶσται τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐχρησιμοποίουν ἀναλόγιόν τι (pulpitum) [1], ἵνα ἀποθέτωσι τὰ βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνεγίνωσκον.

Ὁ ἄμβων μαρτυρεῖται θετικῶς ἀπὸ τοῦ δ′ αἰῶνος, ὑπό τε τῶν λειτουργιῶν, ὡς καὶ ὑπὸ ἄλλων μαρτυριῶν. Οὕτω ὁ Χρυσόστομος, κατὰ τὸν Σωζόμενον [2] ἐκήρυττεν ***«ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος τῶν ἀναγνωστῶν καθεζόμενος»***, τοῦτο δ' ἔπραττε, κατὰ τὸν ἱστορικὸν Σωκράτην [3], ἵνα ἀκούηται καλλίτερον ὑπὸ τῶν ἀκροατῶν του. Ἀλλὰ καὶ ὁ Αὐγουστῖνος ἐκ τοῦ ἄμβωνος ἐκήρυττε [4].

4. ***Λειτουργικὴ χρῆσις.*** Ὡς πρὸς τὴν λειτουργικὴν χρῆσιν τοῦ ἄμβωνος, γνωρίζομεν ὅτι τὸ πάλαι μόνον οἱ ψάλται καὶ οἱ ἀναγνῶσται ἐπετρέπετο ν' ἀναβαίνωσιν ἐπ' αὐτοῦ [5], ἤδη ὅμως ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς ἀνωτέρω εἴδομεν, ἐχρησίμευεν ὁ ἄμβων ὡς τόπος τοῦ κηρύγματος καὶ μόνη μετὰ ταῦτα ἀνάγνωσις ἐπ' αὐτοῦ ἐπετράπη ἡ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ τοῦ διακόνου καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν διπτύχων, οἱ δὲ ψάλται ὡρίσθη νὰ ψάλλωσιν ἐκ τῶν ἀναλογίων (ἢ ἀναλογείων), ἅτινα εἶναι μικρότερα βήματα.

5. ***Ἐξωλειτουργικὴ χρῆσις.*** Ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐτελοῦντο ἐνίοτε καὶ στέψεις αὐτοκρατόρων· οὕτω ὁ Ἡράκλειος (610), ὁ Σταυράκιος (796), Λέων ὁ Ἀρμένιος (873) κλπ. ἐστέφθησαν ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου ἄμβωνος. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Δύσει ὁ ἄμβων ἐχρησιμοποιεῖτο οὐχὶ σπανίως καὶ εἰς ἄλλους μὴ λειτουργικοὺς σκοπούς. Οὕτως οἱ πάπαι Πελάγιος καὶ Λέων ὁ Γ′ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ἀπελογήθησαν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ.

1. Πρβ. τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κυπριανοῦ.
2. Ἐκκλ. Ἱστορ. Η′ 5
3. Ἐκκλ. Ἱστορ. Ϛ′ 5. Πρβ. καὶ Νικηφόρου Καλλίστου Ἐκκλ. Ἱστ. ΙΓ′ 4.
4. Πρβ. De civ. Dei 22, 22.
5. Πρβ. καν. 15 τῆς ἐν Λαοδικείᾳ συνόδου (371). λγ′ τῆς ἐν Τρούλλῳ κλπ.

6. ***Θέσις τοῦ ἄμβωνος.*** Ὁ ἄμβων τῆς ἁγίας Σοφίας, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς διακοσμητικῆς τέχνης, ἔκειτο, ὡς περιγράφει Παῦλος ὁ Σιλεντιάριος,[1] ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ, οὐ μακρὰν τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ εἶχε δύο κλίμακας. Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γερμανὸς μαρτυρεῖ ἐξ ἄλλου ὅτι ὁ ἄμβων εὑρίσκετο πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ ἁγίου Βήματος. Ἡ τοποθέτησις τοῦ ἄμβωνος ἐν τῷ κυρίως ναῷ ἀπαντᾶται καὶ ἐν Ῥαβέννῃ κατὰ τὸν Ϛ′ αἰῶνα. Χάριν οἰκονομίας χώρου ἐτοποθετήθη εἶτα ὁ ἄμβων εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ ναοῦ.

7. ***Σωζόμενοι ἀρχαῖοι ἄμβωνες.*** Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀνευρεθέντων ἀρχαίων ἀμβώνων ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος σωζόμενος ἄμβων εἶναι ὁ ἀρχαιότερος. Κατὰ τὴν λαϊκὴν παράδοσιν, ἐκ τοῦ ἄμβωνος τούτου ἐκήρυξεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὸν Χριστιανισμόν, ὅτε τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Μακεδονίας. Κατὰ τοὺς ἀρχαιολόγους ἀνάγεται ὁ ἄμβων οὗτος εἰς τὸν ε′ ἢ Ϛ′ αἰῶνα. Ἄξιος μνείας εἶναι καὶ ὁ ἄμβων τοῦ ναοῦ τῆς Καλαμπάκας. Ἐπίσης ἐν Ῥαβέννῃ εὑρέθησαν οὐκ ὀλίγοι ἀρχαῖοι ἄμβωνες, τῶν ὁποίων σπουδαιότερος εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Agnellus (Ϛ′ αἰὼν) καθιδρυθείς.

8. ***Διπλοὶ ἄμβωνες.*** Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ὑπῆρχεν εἷς μόνον ἄμβων· βραδύτερον ὅμως εἰς μεγάλους ναοὺς ἐν τῇ Δύσει ἀπαντῶμεν καὶ δύο ἄμβωνας ἑκατέρωθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος.

Μόναχον ΔΗΜ. Ν ΜΩΡΑΪΤΗΣ

1. Περὶ κτισμάτων ἔκφρασις ἄμβωνος. Ἑλληνικὴ Πατρολογία Migne, τόμ. 86 β, στήλη 2251 κ. ἑ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΞ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ

Τὸ «Εὐχαριστιακὸν Συνέδριον» τῶν Παπικῶν ἐν Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας. – Αἱ ἀντιρρήσεις τῶν Διαμαρτυρομένων διὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς πόλεως τοῦ Συνεδρίου.— Ἄγνωστον ποίαν ἐξέλιξιν θὰ λάβῃ τὸ ζήτημα.

Ἰδοὺ ἓν σοβαρὸν Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, ὅπερ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἀπασχολεῖ τὰς δύο ἐν Αὐστραλίᾳ πολυαριθμοτέρας χριστιανικὰς μερίδας (Καθολικοὺς καὶ Ἀγγλικανοὺς μεθ' ὧν καὶ οἱ Πρεσβυτεριανοί), αἵτινες διεξάγουσι διὰ τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων ἐφημερίδων σφοδρότατον πρὸς ἀλλήλας πόλεμον.

Πρόκειται περὶ τοῦ Συνεδρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας (Eucharistic Congress), ἥτις θὰ λάβῃ χώραν κατὰ Σεπτέμβριον ἐ. ἔ. ἐν Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας.

Τὴν ἑορτὴν ταύτην καθιέρωσεν ἡ Δυτικὴ Ἐκκλη-

σία πρὸ 68 περίπου ἐτῶν, ἵνα τελῆται ἀνὰ πᾶν δεύτερον ἔτος ἔν τινι πόλει, ἣν κατὰ τὴν προηγουμένην διετίαν ὁρίζει τὸ τῆς ἑορτῆς ταύτης Συμβούλιον.

Τὸ Συμβούλιον εἶναι διαρκὲς καὶ ἀπαρτίζεται ἐξ ὀγδοήκοντα περίπου μελῶν, ὧν προεδρεύει ὁ ἐν Βελγίῳ Ἐπίσκοπος Heylen. Τὰ μέλη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι Ἐπίσκοποι τῆς Γαλλίας.

Εἰς τὸ Συμβούλιον (ὅταν τοῦτο πρόκειται νὰ ἀποφασίσῃ περὶ τῆς πόλεως ἐν ᾗ προσεχῶς θὰ τελεσθῇ τὸ Eucharistic Congress) προστίθεται ὡς ἐπίτιμον μέλος καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς πόλεως ὅπου τελεῖται ἡ ἑορτὴ καὶ ἀποφασίζει περὶ τῆς πόλεως ἐν ᾗ μετὰ διετίαν θὰ τελεσθῇ ἡ ἑορτὴ αὕτη. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου ὑποβάλλεται τῷ Πάπᾳ, ὅστις καὶ θὰ ἐγκρίνῃ.

Ἡ πόλις θὰ ἐκλεγῇ μεταξὺ ἐκείνων, ὧν οἱ Ἀρχιεπίσκοποι πρὸ πολλοῦ ἔχουσιν ὑποβάλῃ αἰτήσεις εἰς τὸ Διαρκὲς Συμβούλιον.

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὡς μέλλουσαν πόλιν ἐν ᾗ μετὰ διετίαν θὰ τελεσθῇ ἡ ἑορτὴ αὕτη, θὰ ἐκλέξῃ τὸ Συμβούλιον, οὗτινος τὰ ἀνώτερα μέλη (the officials) μετά τινων ἄλλων μελῶν θὰ συμμετάσχωσι τῆς ἑορτῆς τοῦ Σύδνεϋ, τὴν Καρχηδόνα τῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ πόλις ἐν ᾗ πρὸ διετίας ἔλαβε χώραν ἡ ἑορτὴ ἦτο τὸ Σικάγον τῆς Ἀμερικῆς. Θεωρεῖται δὲ ἡ τοῦ Σικάγου ἑορτὴ ἡ ἐπιτυχεστέρα τῶν ἄχρι τοῦδε Eucharistic Congresses, καθόσον εἶχον συρρεύσῃ ἐκεῖ περὶ τὸ ἓν ἑκατομμύριον λαοῦ. Ἔχει δὲ τελεσθῇ μέχρι σήμερον τὸ Eucharistic Congress εἴκοσιν ἐννέα φορὰς μετὰ τῆς τοῦ Σίδνεϋ, ἥτις ἐστὶν ἡ εἰκοστὴ ἐννάτη.

Ὁ ἑορτὴ αὕτη ἐν Σίδνεϋ δὲν θὰ ἑλκύσῃ περισσοτέρους τῶν 250 χιλιάδων λαοῦ καὶ 700 κληρικῶν καθολίκων, ὧν περὶ τοὺς 70 Ἐπίσκοποι καὶ Ἀρχιεπίσκοποι.

Ὡς χρόνος τῆς τελέσεως τῆς ἑορτῆς ὁρίζεται συνήθως ἡ ἄνοιξις· Ἐπειδὴ δὲ ἐν Αὐστραλίᾳ ἡ ἄνοιξις συμπίπτει κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, διὰ τοῦτο θὰ τελεσθῇ τότε ἡ ἑορτὴ ἐν Σίδνεϋ.

Σκοπὸς τῆς ἑορτῆς εἶναι ἡ τόνωσις τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος τῶν καθολίκων. Οὕτω τοὐλάχιστον λέγεται ὑπ' αὐτῶν. Ἐν ᾧ ***κύριος σκοπὸς*** εἶναι ἡ ἐπικοινωνία κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ὁμοδόξων, ἀλλὰ ***κυριώτατος*** σκοπός: ἡ ἐπίδειξις τῆς δυνάμεως τοῦ Παπισμοῦ ἔναντι τῶν ἄλλων χριστιανικῶν ἀποχρώσεων καὶ δὴ τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ ἢ καὶ Προτεσταντισμοῦ καὶ μάλιστα διὰ τῆς τελετῆς τοῦ μυστηρίου ἐκείνου, ὅπερ ἀρνεῖται κατ' οὐσίαν ὁ Προτεσταντισμός. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ διεξάγεται λυσσαλέος μεταξὺ Καθολίκων καὶ Προτεσταντῶν δημοσιογραφικὸς ἀγὼν ἐνταῦθα.

«Τί θέλετε νὰ δείξετε εἰς τὸν κόσμον;»

Ἐρωτοῦν οἱ Προτεστάνται τοὺς Καθολίκους. «Τὸν Ἰ. Χριστόν, ὡς ὑπολαμβάνετε τὴν Θ. εὐχαριστίαν; Ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς δὲν εἶναι τίποτε τοῦτο. Ἐὰν δὲ καθ' ὑμᾶς εἶναι ὁ Ἰ. Χριστός, τότε διατὶ τὰ Ἅγια τὰ περιφέρετε τοσοῦτον ἀνευλαβῶς ἀνὰ τὰς ὁδούς; Μήπως διὰ νὰ μᾶς ἀναγκάσητε νὰ προσκυνήσωμεν; Σᾶς τὸ προλέγομεν ὅτι δὲν θὰ προσκυνήσωμεν αὐτά».

«Ἀλλ' ἐὰν Σεῖς δὲν προσκυνήσετε—ἀπαντοῦν οἱ Δυτικοί—ὑπάρχουν ὅμως 200 χιλιάδες καθολίκων καὶ ἀρκεταὶ χιλιάδες Ὀρθοδόξων, οἵτινες θὰ κλίνωσι γόνυ εὐλαβῶς καθ' ἣν στιγμὴν διὰ τῆς Θ. Εὐχαριστίας θὰ εὐλογηθῇ τὸ πλῆθος.»

«Προσέξατε ὅμως καλῶς—τονίζουν οἱ Προτεστάνται—μὴ τυχὸν διὰ τῆς προκλήσεώς σας ταύτης δημιουργήσητε αἱματοκύλισμα ἀνὰ τὰς ὁδούς».

Τὸ ζήτημα ἔλαβεν εὐρείας διαστάσεις καὶ ἰδιαιτέρως ἀπησχόλησε τὴν Κυβέρνησιν, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ λάβῃ ἀπόφασιν περὶ τῆς χορηγηθησομένης εἰς τοὺς Δυτικοὺς ἀδείας περὶ τῆς ἀνὰ τὰς ὁδοὺς περιφορᾶς (ἐν εἴδει λιτανείας) τῆς Θ. Εὐχαριστίας.

Οἱ Πρεσβυτεριανοὶ ὑπέδειξαν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ ἀναπόφευκτον τῆς αἱματοχυσίας. Ἡ Κυβέρνησις ὅμως, ἣν διακρίνει πνεῦμα ἄκρας ἀνεξιθρησκείας, παρέσχε τὴν σχετικὴν ἄδειαν εἰποῦσα: «ὅστις θέλει εἶναι ἐλεύθερος νὰ μὴ προσκυνήσῃ. Δύναται νὰ εἶναι ἁπλοῦς παρατηρητής. Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν θέλει καὶ τοῦτο, εἶναι ἐλεύθερος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐργασίαν του»

Θὰ προβληθῇ ἴσως τὸ ἐρώτημα διατὶ ἐχρειάσθη ἡ Κυβερνητικὴ ἄδεια, ἥτις εἰς παροιμιώδεις φύσεως ζητήματα εἶναι τυπική;

Ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐλευθέρα κυκλοφορία, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐπιτρέψῃ ἡ Κυβέρνησις.

Δὲν παρέρχεται δὲ ἡμέρα χωρὶς αἱ ἐφημερίδες τοῦ Σίδνεϋ νὰ ἀναγράφωσι σχετικόν τι διὰ τὸ Eucharistic Congress, εἴτε ἐκ μέρους τῶν Δυτικῶν ὑπεραμυνομένων τῆς ἑαυτῶν ἀντιλήψεως καὶ διὰ τῆς ἀμύνης προκαλούντων περισσότερον τὴν προσοχὴν καὶ τὸ διαφέρον τῶν ὀπαδῶν των, ὅπερ θέλουσι νὰ τηρῶσιν ἀδιάπτωτον, εἴτε καὶ ἐκ μέρους τῶν Πρεσβυτεριανῶν.

Ὑπὸ τῶν τελευταίων ὅμως κατενοήθη φαίνεται τὸ ἄσκοπον τοῦ ἀγῶνος τούτου καὶ διὰ τοῦτο ἔν τινι Συνεδρίῳ συνελθόντι ἐσχάτως ἐν Newcastle (πόλει ἀπεχούσῃ πεντάωρον σιδηροδρομικῶς τοῦ Σίδνεϋ) εἰς ὃ ἔλαβον μέρος πλεῖστοι κληρικοὶ Πρεσβυτεριανοί,

ὡς καὶ ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ ἐν Σίδνεϋ Ἀγγλικανοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἐτονίσθη ὅτι «πρέπει νὰ ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὴν Ρωμαϊκὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ φροντίσωμεν νὰ ἐξετάσωμεν τὰ διαφέροντα τὴν ἰδικήν μας Ἐκκλησίαν ζητήματα, καθόσον ὁ κίνδυνος τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἐν Αὐστραλίᾳ σήμερον δὲν ὀφείλεται εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Καθολικισμοῦ, ἀλλ' εἰς τὴν καθαρὰν ἀδυναμίαν αὐτοῦ τούτου τοῦ Προτεσταντισμοῦ».

Ἐν τούτοις ὅμως παρ' ὅλην τὴν φαινομενικὴν ταύτην ἀδιαφορίαν, προὐτάθη ὑπό τινος τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ Συνεδρίῳ, ὅτι πρέπει νὰ ζητηθῇ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως «νὰ ἐμποδισθῇ τοῦ νὰ λάβῃ ἡ ἑορτὴ αὕτη εὐρὺν δημόσιον χαρακτῆρα καὶ νὰ περιορισθῇ ἐντὸς τῶν ναῶν τῶν Δυτικῶν». Ἀλλ' ἕτερος ἀντεπαρατήρησεν, ἂν ἁρμόζῃ εἰς τὸν Προτεσταντισμόν' ὅστις ἔχει βοηθὸν τὸν Θεὸν νὰ ζητῇ τὴν προστασίαν τοῦ Καίσαρος.

Ἡ ἑορτὴ ἧς θὰ προΐσταται ὁ Καρδινάλιος Cerretti ἄρχεται τῇ 6ῃ Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ., ἡμέρᾳ Πέμπτῃ ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τῶν Δυτικῶν (St. Mary's Cathedral).

Τὴν τετάρτην ἡμέραν θὰ τελεσθῇ ἡ διὰ μέσου τῶν κεντρικωτέρων ὁδῶν τοῦ Σύδνεϋ περιφορὰ τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἧς ὑψουμένης θέλουσι εὐλογηθῇ τὰ πλήθη.

Προμηνύεται μεγάλη κοσμοσυρροὴ εἰς Σίδνεϋ. Ἀλλ' ὡς πανταχοῦ καὶ ἐνταῦθα παρατηρεῖται ἔλλειψις στέγης, διὰ τοῦτο οἱ κατόλικοι κληρικοὶ ἤρχισαν νὰ συνιστοῦν εἰς τοὺς ὀπαδούς των καὶ νὰ ὑποχρεοῦν ἀκόμη αὐτοὺς νὰ ξενίσουν εἰς τὴν οἰκίαν του ἕκαστος τοὐλάχιστον ἕνα, λαμβάνοντες μίαν λίραν καθ' ἑκάστην διὰ τὴν παροχὴν στέγης.

Παραλείπω τὴν ἐκ τῆς ἑορτῆς ἠθικὴν ὠφέλειαν, ἣν θέλουν νὰ τονίσουν οἱ Δυτικοὶ καὶ θέλω νὰ σημειώσω μόνον τὴν ὑλικὴν τοιαύτην, ἥτις τόσον διὰ τὸ Σίδνεϋ γενικῶς, ὅσον καὶ διὰ τοὺς Δυτικοὺς κληρικοὺς θὰ εἶναι μεγίστη.—Ἀρκεῖ μόνον νὰ ἀναφέρω, ὅτι ἔν τε τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ St. Mary's Cathedral καὶ ἐν τῷ Show Ground, ἑκάστη θέσις ἐνοικιάζεται ἀντὶ μιᾶς λίρας ὑπὸ τῶν Δυτικῶν, δύο ἱερέων καταγραφόντων μέλη τακτικῶς.

Ὡς μέλος δύναται νὰ ἐγγραφῇ οἱοσδήποτε, ἀνεξαρτήτως θρησκεύματος ἢ δόγματος εἰς ὃ ἀνήκει, ἀρκεῖ μόνον νὰ καταβάλῃ μίαν λίραν, ὁπότε λαμβάνει εἰσιτήριον εἰσόδου δι' οὗ θὰ κατέχῃ ὡρισμένην θέσιν ἔν τε τῷ St. Mary's Cathedral καὶ ἐν τῷ Show Ground.

Ἀρκοῦμαι πρὸς τὸ παρὸν νὰ ἀναφέρω ταῦτα μόνον' ἐπιφυλασσόμενος ἵνα ἐν καιρῷ γράψω περὶ τῆς ἑορτῆς ταύτης ἴσως λεπτομερέστερον.

Ἐν Σίδνεϋ τῇ 18ῃ Ἰουνίου 1928.

Ἀρχιμ. ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ Α. ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ
Γενικὸς Ἐπίτροπος ἐν Αὐστραλίᾳ
τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΙΣΤΟΥ

ΙΔΩΜΕΝ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ ΙΗΣΟΥΝ

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν» (Ἰω. ιβ' 21)

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐκφράζουσι τὴν ἐπιθυμίαν ὅλων τῶν αἰώνων, τὴν ἀνάγκην τῆς σήμερον. Τὸ καθῆκον τῶν ἐπιθυμούντων τὴν πρόοδον τὴν πραγματικήν.

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Διότι ἐν αὐτῷ βλέπομεν τὴν τελειοτάτην, ἀληθεστάτην καὶ τὴν μᾶλλον θαρραλέαν ζωήν, μόνον δὲ δι' αὐτῆς δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὸν Θεὸν Πατέρα· «ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακε καὶ τὸν Πατέρα». Τὸ νέον δ' ἀκριβῶς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἶναι ἡ ἐκδοχὴ τοῦ Θεοῦ ὡς Πατρός, τῆς ὁποίας καὶ σήμερον ἔχει ἀνάγκην ὁ κόσμος, τὴν ὁποίαν χρειάζονται οἱ ἄνθρωποι πάσης ἡλικίας.

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Δότι ὑπ' αὐτοῦ θὰ διδαχθῶμεν ὅτι ἡ εὐτυχία ἔγκειται ἐν τῇ καταστολῇ τοῦ ἐγωϊσμοῦ μας καὶ ὅτι τὸ ἀγαθὸν πρέπει νὰ γίνεται χάριν τῆς ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ ἡδονῆς, ἥτις εἶναι καὶ ἡ μόνη του ἀμοιβή. Ἐν αὐτῷ εὑρίσκομεν τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ καθῆκον. Καὶ εἶναι τοῦτο ὅ,τι πρὸ πάντων χρειάζεται σήμερον ἡ ἀνθρωπότης, ἡ χώρα μας ἰδιαιτέρως καὶ ὅ,τι πρέπει νὰ καλλιεργήσουν εἰς τὰς ψυχάς των οἱ ἄνθρωποι τοῦ αἰῶνός μας «Οὐκ ἦλθον διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι».

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Διότι καθορίζεται διὰ τοῦ παραδείγματός Του σαφῶς ἡ θέσις μας ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. Ἐκεῖνος εἰς κάθε ἄνθρωπον διέκρινε μίαν αἰωνίαν, ἀνυπολόγιστον ἀξίαν, ἀνεξαρτήτως τάξεως, καταστάσεως καὶ φυλῆς. Ἕκαστος ἄνθρωπος εἶναι «πλησίον» καὶ ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐξυπηρετήσεως ἐκτείνεται δι' ὅλους ὅσους μᾶς ἔχουν ἀνάγκην. Ἡ ἔννοια τῆς ἀδελφότητος τῶν λαῶν εἶναι χριστιανική.

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Διότι ἀπ' Αὐτοῦ θὰ μάθωμεν ὅτι ἡ ζωή μας ἔχει ἀξίαν μόνον χάριν τῆς Ἀγάπης καὶ ὅτι ἡ Ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀδελφούς μας ἀνθρώπους πρέπει νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ Σταυροῦ. Ἡ ἀγάπη ἔχει ἀξίαν μόνον

ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ θυσίαν. Ὁ Χριστὸς μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ ἀγάπη ἀξίζει περισσότερον ἀπὸ τὴν ζωήν. Τοιαύτην ἀγάπην χρειάζεται σήμερον ὁ κόσμος.

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Διότι ἀπ' Αὐτοῦ μανθάνομεν τὸν τελειότερον τύπον τῆς ἀρχηγίας. Ἀπ' αὐτοῦ διδασκόμεθα τί στοιχίζει καὶ τί σημαίνει ἀρχηγία. Ὁ Ἰησοῦς ἀπήντα μετὰ σοβαρότητος εἰς τῶν ἐνηλίκων τὰς ἀπορίας καὶ ἔπαιζε μετὰ τρυφερότητος μὲ τὰ παιδιὰ τῶν μητέρων τῆς Ναζαρέτ. Δὲν ἦτο μόνον ἀρχηγός, ἀλλὰ καὶ σύντροφος. Καὶ σήμερον ἔχει ὁ κόσμος ἀνάγκην πραγματικῶν ἀρχηγῶν.

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Διότι ἡ γνωριμία Του μᾶς ἑνώνει ἀναποσπάστως μαζί Του, ἐξαγιάζει τὴν ζωήν μας, ἐξαγνίζει τὸν χαρακτῆρά μας, μᾶς δίδει τὴν δύναμιν νὰ νικήσωμεν τὸ ἐγώ μας καὶ νὰ καταπατήσωμεν κάθε πειρασμόν. Καὶ γέροντες καὶ παιδιὰ ἠμποροῦν, ἂν προσέξουν, νὰ συνδεθοῦν στενώτερα μαζί του, νὰ φέρουν πραγματικὰ τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Διότι ἐν Αὐτῷ ἀνευρίσκομεν τὸν χαρακτῆρα τῆς τελειότητος καὶ τὸ τέλειον ὑπόδειγμα τῆς ἀρετῆς. Βλέποντες αὐτὸν ἀποφασίζωμεν νὰ γίνωμεν ἄριστοι καὶ νὰ δίδωμεν ἄριστα καὶ δὲν ὑπολογίζωμεν διόλου τὴν ἰδικήν μας ἀρετὴν ἀπέναντι τοῦ παραδείγματός του καὶ Ἐκεῖνος ἔρχεται καὶ μᾶς ἐνισχύει καὶ μᾶς βοηθεῖ διὰ νὰ κάμωμεν τὸ καθῆκόν μας.

«Θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν».

Χιλιάδες καὶ μυριάδες ἀνθρώπων ἀπευθύνουν σήμερον τὴν ἰδίαν ἐπιθυμίαν πρὸς τὸν Οὐράνιον Πατέρα καὶ σκέπτονται καὶ ἀποφασίζουν νὰ πράξουν τὸ δυνατὸν διὰ νὰ ἴδουν πράγματι τὸν Ἰησοῦν. Δὲν ἀρκεῖ ἁπλῶς νὰ φέρωμεν τὸ ὄνομά του· πρέπει νὰ ζήσωμεν καὶ τὴν ζωήν του. Ἂς ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν Οὐράνιον Πατέρα μας νὰ δώσῃ εἰς ὅλους μας πίστιν βαθεῖαν καὶ ἐμπιστοσύνην ἀπεριόριστον εἰς τὴν πατρικήν των πρόνοιαν καὶ ἀγάπην, ἀνεξικακίαν ἀπέραντον καὶ χαλιναγώγησιν τοῦ ἐγωϊσμοῦ μας, αὐτοθυσίαν δι' ὅλους καὶ συναίσθησιν τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀγαθοῦ, δύναμιν καὶ θάρρος ν' ἀγαπήσωμεν τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἱκανότητα νὰ προσκολληθῶμεν εἰς Αὐτὸν καὶ νὰ μείνωμεν εἰς ὅλην μας τὴν ζωήν προσκεκολλημένοι, πραγματικὰ μέλη τῆς Βασιλείας Του ἐπὶ τῆς γῆς.

Ε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἀμηχανίας ἄσυλον.

Ὁ μπολσεβισμὸς μετὰ ἀγῶνα δεκαετίας ὅλης κατὰ τῆς θρησκείας θεωρῶν σήμερον μὲ ἐσταυρωμένας ἐξ ἀμηχανίας τὰς χεῖρας τὸ ἄκαρπον τόσων δυνάμεων δαπάνης, ἐμηχανεύθη νέας ἀντιθρησκευτικὰς μεθόδους. Πρῶτον προέβη εἰς τὴν ὀργάνωσιν ὑπηρεσίας τύπου δραστικωτάτης· στρατολογήσασα προσωπικὸν δημοσιογράφων ἀντιθέων ἐξαπολύει εἰς τὰς διαφόρους χώρας τὰ ἀντιθρησκευτικά των κατασκευάσματα καὶ πληρώνει ἀνυπολόγιστα διὰ τὴν εἰς τὰς ξένας γλώσσας μετάφρασίν των. Δεύτερον, ὠργάνωσεν ἐν Πετρουπόλει ἰδιότυπον ἀντιθρησκευτικὸν μουσεῖον, ἐν τῷ ὁποίῳ περισυνέλεξεν ὅ,τι εἶνε δυνατόν, κατ' αὐτόν, νὰ κινήσῃ τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τοῦ Θεοῦ. Παρεταχθησαν ἐν τῷ μουσείῳ τούτῳ συλλογαὶ θεοτήτων παντοειδῶν, ἐν αἷς περιλαμβάνεται καὶ ὁ ...Μουσσολίνη. Ἐπ' ἴσης ἀπεικονίσθησαν ἐν αὐτῷ αἱ λατρευτικαὶ πάσης θρησκείας πράξεις, καὶ ἀνηρτήθησαν εἰκόνες παριστῶσαι τὰ τρομερὰ τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως βασανιστήρια,—καὶ τὰ ὅμοια. Διὰ πάντων τούτων σκοπεῖται νὰ παρασταθῇ εἰς τοὺς πεντακοσίους ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐπισκέπτες τοῦ μουσείου τῆς ἀθεΐας» πόσον θηριῶδες καὶ ἀπάνθρωπον εἶνε ἡ θρησκεία, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀποφεύγωσιν οἱ τίμιοι ἄνθρωποι, Οἱ δὲ φύλακες τοῦ ἐν λόγῳ «μουσείου εἶνε ἐντεταλμένοι νὰ ὠτακουστῶσιν ἀθέατοι τὰ σχόλια τῶν ἐπισκεπτῶν καί, καταλλήλως δι' ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων νὰ κατηχῶσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἀθεΐαν. Μετά τινα χρόνον θὰ ἀκουσθῇ ὅτι καὶ τοῦτο τὸ ἄσυλον τῆς κομμουνιστικῆς ἀμηχανίας θὰ καταρρεύσῃ διὰ νὰ ἐπινοηθῇ νέον.

Ἰδοὺ αὐτό.

Ἀλλ' ἐνῷ ἐνομίζομεν ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται πίστωσις χρόνου τινός, ἰδοὺ ὅτι αἱ ἀπὸ τοῦ ἀντιθέτου μουσείου ἐλπίδες μετὰ πατάγου κατέρρευααν, ἀντὶ δὲ νὰ ἴδωμεν ἐπινοουμένας νέας ἀντιθέους μεθόδους, τί νομίζετε ὅτι ἠκολούθησεν; Ὁμολογία τοῦ ματαίου τοῦ ἀντιχριστιανικοῦ ἀγῶνος καὶ...στροφὴ πρὸς τὸν Χριστιανισμόν! Μάλιστα! Καὶ ἡ ὁμολογία αὕτη προέρχεται ἐκ τῆς γραφίδος ἑνὸς τῶν κορυφαίων συγχρόνων ἀπολογητῶν τοῦ ρωσικοῦ σοσιαλισμοῦ Ροῦδνεφ. Ἔν τινι τῶν τελευταίων τευχῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ περιοδικοῦ «Σύγχρονα Σημειώματα» ὁ ἐν λόγῳ συγγραφεὺς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ θρησκεία καὶ ὁ Σοσιαλισμὸς» ἐδημοσίευσε μελέτημα, διὰ τοῦ ὁποίου ἀναπτύσσει ὅτι «κυρίως εἰπεῖν, κατ' οὐσίαν δὲν ὑπάρχει ἀντίφασις μεταξὺ τοῦ Σοσιαλισμοῦ καὶ τοῦ Χριστια-

νισμοῦ, ὅτι δὲ οὐ μόνον εἶνε δυνατόν, ἀλλὰ μάλιστα καὶ πρέπει ὁ πραγματικὸς σοσιαλιστὴς νὰ εἶνε καὶ νὰ παραμένῃ εἰλικρινῶς πιστεύων χριστιανὸς καὶ πιστὸν τῆς Ἐκκλησίας τέκνον..» ! Ἡ ἀδυναμία τῆς ἀλώπεκος νὰ ἁρπάσῃ ἐκ τοῦ ὕψους τὴν ὥριμον σταφυλὴν μετέβαλε ταύτην εἰς ὄμφακα· καὶ ὁ ρωσικὸς σοσιαλισμὸς ἔσπευσε νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν Χριστιανισμὸν κατάκοπος ἐκ τοῦ ἀκάρπου ἀντιθρησκευτικοῦ του ἀγῶνος. Οἰκτρὰ ἀληθῶς ἡ σύγχυσις καὶ οὐχὶ ἐντελῶς ἀσάρκαστος ἀπὸ μέρους τῶν σκληροτέρων.

Βιργινία Μπενάκη (†)

Πλήρης ἡμερῶν πράγματι ἀγαθῶν, εὐλογουμένη ὑπὸ μυριάδων ψυχῶν καὶ συνοδευομένη δι' εὐχῶν εἰλικρινῶν «ἐκ βαθέων» ἀπὸ στομάτων δυσαριθμήτων ἐτελεύτα πρό τινος ἡ τὴν ἀληθῆ εὐγένειαν εὐγενὴς δέσποινα Βιργινία Μπενάκη. Ζωὴν αὐτῆς ἔχουσα τὴν ἀγαθοεργίαν ἐν τῇ εὐρυτέρᾳ τῆς λέξεως σημασίᾳ, ἐσκόρπιζε περὶ αὐτὴν τὰς εὐεργεσίας της ζῶσα, διηνεκῶς φιλανθρωπευομένη πρὸς πάντας τοὺς προσφεύγοντας εἰς αὐτήν, ἀνεξάντλητος εἰς ἀγαθωσύνην ἔμπρακτον, ἀφανῶς καὶ ἀθορύβως εὐεργετοῦσα, στηρίζουσα καὶ χαροποιοῦσα πάντα δεόμενον τῆς ἐπικουρίας της. Περιουσίαι ὁλόκληροι διωχετεύθησαν διὰ τῶν χειρῶν της ἐκ τοῦ θεόθεν εὐλογηθέντος πλούτου τοῦ ζεύγους Μπενάκη εἰς δυσαριθμήτους ἐνδεεῖς, τὰ δὲ πλήθη τῶν ὑπ' αὐτῆς ἠλεημένων δι' εἰλικρινῶν εὐγνωμοσύνης δακρύων προέπεμψαν τὸ σκῆνος τῆς μεγάλης των εὐεργέτιδος εἰς τὴν ἐσχάτων του κατοικίαν.

Ρήγας Νικολαΐδης (†)

Περὶ λήγοντα τὸν παρελθόντα Αὔγουστον ἐτελεύτησε τὴν ἐπίγειον ζωὴν ὁ ἐπὶ μακρὰς δεκαετηρίδας διατελέσας καθηγητὴς τῆς Φυσιολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἡμῶν Πανεπιστημίῳ Ρήγας Νικολαΐδης. Ὁ μεταστὰς ἐπιστήμων, κεκηρυγμένος ὀπαδὸς τῆς «παραγωγικῆς θεωρίας», ἤτοι τῆς δαρβινείου ὑποθέσεως τῆς καθαρῶς ζωϊκῆς τοῦ ἀνθρώπου καταγωγῆς ὑπὸ τὴν ἀμιγῶς ὑλιστικὴν ἐκδοχὴν τῶν ἄκρων δαρβινιστῶν, ἐδίδαξε τὰς ὑλιστικὰς αὐτοῦ πεποιθήσεις εἰς γενεὰς ὅλας σπουδαστῶν τῆς ἰατρικῆς, ἀπεκρυστάλλωσε δ' αὐτὰς καὶ ἐν τῇ γνωστῇ τριτόμῳ «Φυσιολογίᾳ» του, τὴν ὁποίαν, καὶ ἐπανεκδίδων ἔτι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, οὐδέποτε ἐπειράθη νὰ προσαρμώσῃ, ὡς πρὸς τὸ ἀνθρωπικὸν πρόβλημα, πρὸς τὰς διαδεχθείσας τὸν πρὸ πολλοῦ παρακμάσαντα παλαιοδαρβινισμὸν θεωρίας. Οὕτω ἡ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν προξενηθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ βλάβη ὑπῆρξεν ἀνυπολόγιστος, διότι ἦτο ὁ μόνος μετὰ κύρους τὴν φυσιολογίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημίῳ διδάσκων. Ἤδη ἐν γήρᾳ βαθεῖ ἀσθενήσας καὶ προαισθανθεὶς τὸν θάνατόν του, ἐκάλεσε τὸν ἱερέα, καὶ ἐκδηλώσας βαθυτάτην μετάνοιαν «ἐφ' οἷς ἐπίκρανε τὴν Ἐκκλησίαν» ἐξέφρασε τὴν πεποίθησιν ὅτι θὰ τύχῃ τῆς συγγνώμης αὐτῆς· «εἶχον τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ θά μοι παρεῖχεν ἐν καιρῷ τὴν συγγνώμην, καὶ τώρα πέποιθα ὅτι θὰ τὴν λάβω ἀπὸ τὰς ἰδικάς σας τὰς χεῖρας», εἶπε πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ μετέλαβε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων ἐν μεγίστῃ συγκινήσει. Προστεθήτω καὶ ὁ Ρήγας Νικολαΐδης εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιστημόνων ἐκείνων, οἵτινες, δουλεύσαντες ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν πλάνην καὶ ἀλαζονικῶς καταφρονήσαντες τῶν ὡραιοτέρων καὶ εὐγενεστέρων ἐκφάνσεων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἀνεγνώρισαν ἐπὶ τέλους καὶ ὡμολόγησαν τὴν ἀλήθειαν ἀδιστήκτως· διότι οὐδαμοῦ ὁ ἄνθρωπος εὑρίσκει ἀνάπαυσιν τῇ ψυχῷ του εἰ μὴ ἐν τοῖς κόλποις, τοὺς ὁποίους θερμαίνει τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀγάπη καὶ ἡ ἀλήθεια.

Ἔρανοι ὑπὲρ τῶν Οὐνιτῶν.

Ὁ Ἰησουΐτης Bary Doyle, ὅστις πρὸ διετίας περίπου συνέλεγεν ἐράνους ἐν Ἀμερικῇ ὑπὲρ τῶν ἐν Ἑλλάδι Οὐνιτῶν καὶ «πρὸς ἐπιστροφὴν τῶν Ἑλλήνων σχισματικῶν εἰς τὴν ἕδραν τοῦ Ἁγίου Πέτρου» (Πρβλ. «Ἐκκλησία» Δ, 1926, ἀριθ. 8) κατ' ἰδιαιτέρας ἡμῶν πληροφορίας εὑρίσκεται ἀπό τινος ἐν Αὐστραλίᾳ συλλέγων καὶ ἐκεῖ ἐράνους διὰ τὸν αὐτὸν σκοπόν. Κατά τινα διάλεξίν του ἐν Brisbaire τῆς Αὐστραλίας παρίστατο, δυστυχῶς, καὶ ὁ Ἕλλην Πρόξενος κ. Χρ. Φρολῖγκος, ἀγνοῶν τὸν καταχθόνιον σκοπὸν τῶν ὑπὲρ τῶν Οὐνιτῶν ἐράνων, εἰς οὓς οὐκ ὀλίγα συνεισέφερον καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Αὐστραλίας. Ὅθεν ὁ ἐν Σύδνεϋ ὀρθόδοξος Ἕλλην Ἀρχιμανδρίτης καὶ Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Θεοφύλακτος Παπαθανασόπουλος ἠναγκάσθη νὰ δημοσιεύσῃ εἰς τὰς ἐφημερίδας τῆς Αὐστραλίας τίς εἶναι ὁ Bary Doyle καὶ διὰ τίνα σκοπὸν διενεργεῖ τοὺς ἐράνους. Δυστυχῶς εἶναι τόση ἡ ἄγνοια τῶν ἁρμοδίων ἑλληνικῶν πολιτικῶν ἀρχῶν, ὥστε ὁ ἰησουΐτης προπαγανδιστὴς φέρει κατὰ τὰς διαλέξεις του παράσημον ἑλληνικόν !

Ἔργον πολιτισμοῦ.

Ὁλόκληρος ὁ τύπος τῆς νήσου Λέσβου ἐκθύμως ἐπικροτεῖ ἀπόφασιν τοῦ ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς ἱστορικωτάτης ἱερᾶς Μονῆς Λειμῶνος ὅπως ἀνεγείρῃ Βιβλιοθήκην μετ' Ἀναγνωστηρίου καὶ Μουσείου, μέλλουσαν νὰ καταλάβῃ ὁλόκληρον τὴν δεξιὰν τῆς μονῆς πτέρυγα. Ἐν τῇ μονῇ διεσώθη εὐτυχῶς μέχρι σήμερον πολύτιμορὸς - ς εμτῆς πνευματικὸς θησαυ

σαιωνικῆς καὶ νεωτέρας ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας εἰς χειρόγραφα, ἔντυπα, ἱστορικὰ κειμήλια βυζαντινῆς τέχνης μεγάλης ἀρχαιολογικῆς καὶ ἱστορικῆς ἀξίας. Εἰς 400 περίπου ἀριθμοῦνται οἱ ἐν τῇ μονῇ καλλιγράμματοι κώδικες, μεγαλογράμματοι καὶ μικρογράμματοι, μέχρι καὶ τοῦ ιη' αἰῶνος ἀναγόμενοι. Ἐπ' ἴσης ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ σεσωσμένα περὶ τὰ 300 πατριαρχικὰ ἔγγραφα, σουλτανικὰ φιρμάνια, ἄλλα ἐπίσημα τουρκικα ἔγγραφα, περὶ τὰς 2.500 τόμων ἐντύπων ποικίλου περιεχομένου, ἰδίᾳ δὲ θεολογικοῦ, καὶ πολύτιμα σκεύη καὶ ἄμφια καὶ λειψανοθῆκαι. Ἡ ἀπόφασις τοῦ ἡγουμενοσυμβουλίου ὅπως πάντα ταῦτα τὰ κειμήλια ἀποθησαυρίσῃ ἐν τάξει ἐν εἰδικῇ Βιβλιοθήκῃ, τιμᾷ ὁμολογουμένως τοὺς ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ μονῇ ἀσκουμένους, διότι θὰ καταστήσωσι τὸ ἱερὸν αὐτῶν ἐνδιαίτημα κέντρον σπουδῶν καὶ πυρσὸν μεταλαμπαδεύσεως τοῦ φωτός, ὅπερ ἀνέκαθεν ἐν χρόνοις παλαιοῖς ἠκτινοβόλουν αἱ ἱεραὶ μοναὶ εἰς τὸ Γένος ἡμῶν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 23 Ἰουλίου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 30 τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 130 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνεκρίθη ἡ ἐκτέλεσις τῆς ποινῆς τῆς ἐπιβληθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3126 ἐ.ἔτ. ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς πενταετοῦς ἀργίας ἀπὸ πάσης ἱεροπραξίας μετ' ἰσοχρόνου σωματικοῦ περιορισμοῦ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Ἱερᾷ Μονῇ τῆς Λαύρας εἰς τὸν Ἱερομόναχον Θεόκλητον Δημόπουλον ἀδελφὸν τῆς κατὰ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ἀκαρνανίας Ἱερ. Μονῆς «Κατερινοῦς».

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 13 Ἀπριλίου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 3 Αὐγούστου ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 151 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τὸ χωρίον Λειβαδοχώριον τοῦ τέως Δήμου Κοθωνίων, ἀποσπώμενον ἐκ τῆς ἐνορίας τῶν χωρίων Βαθυρεύματος καὶ Βαρδαρίου, ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐνορίαν μὲ ἐνοριακὸν Ναὸν τὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 23 Ἰουλίου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 30 τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 120 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐχαρίσθη τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς τῆς ἐπιβληθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 100 ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαντινείας καὶ Κυνουρίας τῆς ἑξαμήνου ἀργίας κλπ. εἰς τὸν Ἱερέα Ν. Παπαγεωργίου, ἐφημέριον Ἀλποχωρίου τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 13 Ἀπριλίου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 8 τοῦ Αὐγούστου ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 157 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως συγχωνεύονται αἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Γρεβενῶν Ἱεραὶ Μοναὶ Μπουνάσης, Σπηλαίου καὶ Ταξιαρχῶν εἰς μίαν.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 18 Μαΐου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 8 τοῦ Αὐγούστου ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 157 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀνασυνιστᾶται ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς Μεταμορφώσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φωκίδος εἰς γυναικείαν, ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοτελῆ, ὑπαγομένη οὕτω εἰς τοὺς περὶ διατηρουμένων Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Νόμου διατάξεις.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 13 Ἀπριλίου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 8 τοῦ Αὐγούστου ἐ. ἔ. ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 157 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, συγχωνεύεται τὸ ἐν τῇ Κοινότητι Ποταμονίων—Καρυστίας Μονίδριον «Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου» εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Σωτῆρος τῆς Μητροπόλεως Καρυστίας.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 13ῃ Ἀπριλίου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 8ῃ τοῦ Αὐγούστου ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 157 ἐ.ἔ. φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ὁ συνοικισμὸς Μαψοῦ τῆς Κοινότητος Σολωμοῦ—Κορινθίας ἀποσπώμενος τῆς ἐνορίας τῶν χωρίων Μουταλᾶ καὶ Ὀμὲρ Τσαούση, ἀποτελεῖ ἰδίαν ἐνορίαν μὲ ἐνοριακὸν Ναὸν τὸν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 7ῃ Αὐγούστου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 10 τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 127 ἐ.ἔ. φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐχαρίσθη τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς τῆς ἐπιβληθείσης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3028 ἐ. ἔ. ἀποφάσεως τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας εἰς τὸν Ἱερ. Παν. Στεφόπουλον, ἐφημέριον Βουτσίμου τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως.

— Διὰ Διατάγματος ἐκδοθέντος τῇ 18ῃ Ἰουνίου καὶ δημοσιευθέντος τῇ 8ῃ Αὐγούστου ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 157 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ συνοικισμὸς Κουλουχάδος τοῦ τέως Δήμου Ἀριστομένους ἀποσπώμενος ἐκ τῆς ἐνορίας τοῦ χωρίου Βουτάνης ὑπάγεται ἐφεξῆς εἰς τὴν ἐνορίαν τοῦ χωρίου Χαλβάτσου.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας κ. Ἀμβρόσιος ἐπανακάμψας εἰς Ἀθήνας

τὴν παρελθοῦσαν Ἑβδομάδα ἐκ τοῦ ἐν Πράγα Συνεδρίου τῆς »Διεθνοῦς ἑνώσεως πρὸς προαγωγὴν τῆς φιλίας τῶν λαῶν διὰ τῶν Ἐκκλησιῶν», μετέβη εἰς τὴν ἕδραν αὐτοῦ.

— Ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Ὀρλάνδου ἐνηργήθησαν ἐσχάτως ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν Ἐρεσὸν (Λέσβον). Κατὰ ταύτας ἀνεκαλύφθη μεγάλη τρίκλιτος ὀρθογώνιος βασιλική, συριακοῦ τύπου [20Χ40 μ.] μετὰ ἐξέχοντος ἑκατέρωθεν νάρθηκος καταλήγοντος εἰς ἡμικύκλια. Ἐν τῇ κόγχῃ τοῦ ἱεροῦ διατηρεῖται τὸ σύνθρονον. Ἡ κόγχη εἶνε ἐστρωμένη διὰ θαυμασίου ψηφιδωτοῦ παριστῶντος παγώνια ἑκατέρωθεν γλάστρας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκφύονται περιπλοκάδες ἀμπέλου, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐπικάθηνται πτηνὰ ῥαμφίζοντα τοὺς βότρεις. Εὑρέθησαν ἐπίσης αἱ βάσεις τῶν κιόνων τοῦ ὕπερθεν τῆς Ἁγ. Τραπέζης κιβωρίου ὡς καὶ ὁ στιλοβάτης τέμπλου μαρμαρίνου, περιέργου ὀρθογωνίου σχήματος. Τοῦ τέμπλου τούτου εὑρέθησαν καὶ πολλὰ γλυπτὰ τεμάχια, ἐπιτρέποντα τὴν ἀναπαράστασιν αὐτοῦ. Τὸ ἔσωθεν τοῦ τέμπλου τμῆμα εἶνε ἐστρωμένον διὰ ψηφιδωτοῦ μετὰ ποικίλων γεωμετρικῶν θεμάτων, μαιάνδρων, σπειρῶν κλπ. Ἐν τῷ μέσῳ του δὲ ὑπάρχει ἐπιγραφὴ μωσαϊκὴ ἀναφέρουσα τὸν κατασκευάσαντα ὀνήσιμον καὶ περιέχουσα σπουδαίους τεχνικοὺς ὅρους. Ἐνδιαφέρον εὕρημα ἦτο τὸ τῶν ἐγκαινίων τοῦ ναοῦ, ἅτινα περιείχοντο ἐν χαλκῷ ἀμφορίσκῳ τεθειμένῳ ἐντὸς μαρμαρίνου κιβωτιδίου, φέροντος ἡμικυλινδρικὸν κάλυμμα μετ' ἀναγλύπτου σταυροῦ. Τὸ κιβωτίδιον τοῦτο ἦτο τοποθετημένον ἐντὸς πλινθοκτίστου λάκκου ὑπὸ τὴν Ἁγ. Τράπεζαν. Ἀπεκαλύφθη ἐπίσης ὁλόκληρον τὸ μέσον κλίτος τοῦ ναοῦ ἐστρωμμένον διὰ ψηφιδωτῶν ποικίλων σχημάτων ἅτινα ὅμως εἶνε δυστυχῶς ἀρκετὰ ἐφθαρμένα. Αἱ ἀνασκαφαὶ θὰ συνεχισθῶσι καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος πρὸς ἀνακάλυψιν καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ ναοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ περιοδικὸν «Antireligiosnik» δημοσιεύει τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἐρεύνης ὀργανωθείσης ὑπό τινος τμήματος τοῦ «Συνδέσμου τῶν Ἀθέων» εἴς τινα τῶν ἐργατικῶν συνοικιῶν τῆς Μόσχας, ἐπὶ 615 περίπου παιδίων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Πρόκειται περὶ τῆς πρώτης ἀποπείρας τοῦ Συνδέσμου πρὸς ἔλεγχον τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας μεταξὺ τῆς σπουδαζούσης νεολαίας καὶ ἰδίως μεταξὺ τῆς ἐργατικῆς νεολαίας. Τὰ ἐρωτήματα ἔπρεπε προφανῶς νὰ τεθῶσιν εἰς τρόπον ἐπιτρέποντα εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους νὰ αἰσθανθῶσι πᾶσαν ἐλευθερίαν εἰς τὴν διατύπωσιν εἰλικρινῶν ἀπαντήσεων.

Ἰδοὺ αἱ ἀπαντήσεις:

Δὲν πιστεύουν εἰς Θεὸν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐξετασθέντων 183 νέοι καὶ 175 νεάνιδες ἐν ὅλῳ 58,2 ο)ο

Πιστεύουν εἰς Θεὸν 52 νέοι καὶ 205 νεάνιδες, ἐν ὅλῳ 41,8 ο)ο.

Προσεύχονται 40 νέοι καὶ 169 νεάνιδες, ἐν ὅλῳ 34 ο)ο.

Φοιτῶσιν εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς 40 νέοι καὶ 154 νεάνιδες, ἐν ὅλῳ 31 5 ο)ο.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν δύο πρώτων ἀπαντήσεων μᾶς δίδει τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐρωτηθέντων παίδων συμποσουμένων εἰς 235 νέους καὶ 380 νεάνιδας.

Ὁ Σύλλογος τῶν Ἀθέων φαίνεται πολὺ διαψευσμένος ὑπὸ τῶν πραγμάτων τὰ ὁποῖα ἀπεκάλυψεν ἡ ἔρευνα αὐτη καὶ ὁ σύντροφος Ταράρεφ ποιεῖται ἐπ' εὐκαιρίᾳ τὰς ἀκουούθολς παρατηρήσεις.

1. Ἰδοὺ ὅτι ἔπεσεν ἡ θεωρία, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ θρησκεία θὰ ἦτο ξένη εἰς τὰ παιδία τῆς λαϊκῆς τάξεως. Περὶ τὰ 42 ο)ο ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν σοβιετικῶν σχολείων, πλέον τοῦ ἡμίσεως, διὰ μόνας τὰς νεάνιδας, εἶναι ἐμπεποτισμένα διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ δηλητηρίου.

2. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν προκύπτει ἡ ἀνασκευὴ τῆς βεβαιότητος ὅτι ἡ θρησκευτικότης τῶν παιδίων ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ ὁποίῳ ζῶσι. Τὰ παιδία, τὰ ὁποῖα ἠρωτήθησαν ἀνήκουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν τάξιν τῶν προλεταρίων καὶ εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι οἱ γονεῖς των ἐξήσκησαν ἐπ' αὐτῶν ἀληθῆ θρησκευτικὴν ἐπίδρασιν.

3. Ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτώντων εἰς τοὺς ναοὺς εἶναι μικρότερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πιστευόντων. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι τὰ παιδία, τὰ ὁποῖα φοιτῶσι εἰς τοὺς ναοὺς ὠθοῦνται ἐκεῖ ἀπὸ πραγματικὸν καὶ πολὺ βαθὺ ἐνδιαφέρον.

Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐνταθῇ ἡ ἀντιθρησκευτικὴ προπαγάνδα, καὶ νὰ μὴ κοιμώμεθα ἥσυχοι καὶ φανταζόμενοι ὅτι ἡ προλεταριακὴ νεολαία εἶναι ἀπὸ φύσεως ἄθεος».

Ἀναμφιβόλως τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον προὐκάλεσε τὰς παρατηρήσεις τοῦ δυσανασχετοῦντος διὰ τὴν κατάστασιν κομμουνιστοῦ ἀξίζει ἰδιαιτέραν προσοχὴν καὶ βαθυτέραν μελέτην.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Ὁ κ. Samuel Mc. Trea Cavert, γενικὸς γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως τῶν ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἐν τῷ περιοδικῷ «The Christian Century» τοῦ Σικάγου ἄρθρον περὶ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Κράτους ἐν Ἀμερικῇ. Λαμβάνει ἐν πρώτοις ὡς γεγονὸς ὅτι αἱ γενόμεναι ἐν τῷ ἀγγλικῷ Κοινοβουλίῳ συζητήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ «Βιβλίου Προσευχῶν» ἐφάνησαν ὡς πρᾶγμα ξένον πρὸς τὴν ἀμερικανικὴν χριστιανωσύνην καὶ τοῦτο τὸν ὠθεῖ εἰς τὴν ἐκζήτησιν τοῦ σημείου, μέχρι τοῦ ὁποίου αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν εἶναι πράγματι «ἐλεύθεραι» ἀπὸ τοῦ Κράτους. Τὸ συμπέρασμα, εἰς τὸ ὁποῖον καταφθάνει. εἶναι ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι εἶναι

κατὰ θεωρίαν ἐλεύθεραι, εὑρίσκονται ἀκόμη ἐν τῇ πράξει, εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Οὐασιγκτῶνος. Φέρει ὡς ἀπόδειξιν τούτου τὴν ψύχωσιν τοῦ πολέμου ὑπὸ τῆς ὁποίας καὶ αἱ Ἀμερικανικαὶ Ἐκκλησίαι προσεβλήθησαν, παρὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν των.

«Θαυμάζομεν, γράφει ὁ κ. Trea Cavert μὲ τὴν ἀξίωσιν τοῦ ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου ν' ἀποφασίσῃ πῶς πρέπει νὰ κηρύσσουν αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλὰ ποία ἀμερικανικὴ Ἐκκλησία εἶχε τὴν ἐλευθερίαν, ἀπὸ τοῦ 1917 μέχρι τοῦ 1919, νὰ προσευχηθῇ ὑπὲρ τῶν Γερμανῶν; Ἀκόμη καὶ ὅτε τὰ γυναικόπαιδα τῶν γερμανῶν ἀπέθνησκον τῆς πείνης ἐξ αἰτίας τοῦ μεταπολεμικοῦ ἀποκλεισμοῦ, τὸ πλεῖστον τῶν Ἐκκλησιῶν ἐσίγησεν. Ἡ κυβερνητικὴ ὑπὲρ τοῦ πολέμου προπαγάνδα εἶχεν οὕτω δηλητηριάσει τὴν σκέψιν τῶν Ἐκκλησιῶν ὥστε δὲν εἶχον πλέον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ προσευχηθῶσιν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν των, οἵτινες εἶχον λάβει παρὰ τοῦ κράτους τὸ χρῖσμα τῶν ἐχθρῶν».

Εἶναι καιρὸς ἐξακολουθεῖ ὁ ἀρθρογράφος, νὰ ἀναθεωρηθῇ κατὰ βάθος ὅλον τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους. Οὐδὲν παράπονον ἐφ' ὅσον ἀπευθυνόμεθα πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς στρατιωτικῆς ἐκπαιδεύσεως τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων, διότι τὸ Κράτος προσπαθεῖ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὴν ἐθνικὴν ὑπεράσπισιν. Ἡ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας, ἀντιθέτως, εἶναι νὰ κάμῃ νὰ διεισδύσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ εἰς πάσας τὰς περιστάσεις τοῦ δημοσίου βίου. Ὁ Προτεσταντισμὸς δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ κατολικισμοῦ νὰ κυριαρχήσῃ ἐπὶ τοῦ Κρατους. Ἡ ἐπιθυμία του εἶναι πολὺ περισσότερον νὰ διεισδύσῃ ἠθικῶς. Δὲν προσπαθεῖ νὰ θέσῃ τὸ Κράτος ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἑνὸς ἰδεώδους χριστιανικῆς ζωῆς. Τοιοῦτον εἶναι τὸ «προσεχὲς βῆμα» τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ κάμῃ καὶ τὸ ὁποῖον ἤρχισεν ἤδη ἡ Ἐκκλησία. Ὁ ἀρθρογράφος ἀνακινεῖ ἐπ' εὐκαιρία ὡς λίαν εὐτυχῆ συμπτώματα τὴν ὑπὸ ἐπιτυχίας στεφθεῖσαν ἐνέργειαν τῶν ἀμερικανικῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τῆς προπαγάνδας τῆς αὐξήσεως τοῦ πολεμικοῦ στόλου, καθὼς καὶ τὴν ἐπέμβασίν των εἰς τὸ μεξικανικὸν καὶ τὸ ἰαπωνικὸν ζήτημα. Ἡ Ἐκκλησία, γράφει ἐν τέλει, δὲν θὰ εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀρνηθῇ τὴν ὑποστήριξίν της εἰς μέλλοντα πόλεμον, ἐὰν δὲν θὰ εἶχε κάμει τίποτε διὰ τὴν ἀποφυγὴν αὐτοῦ τοῦ πολέμου.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΗ.—Ἐξεδόθη τὸ Α' τεῦχος τῆς Ἀπολογητικῆς τοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, περιλαμβάνον τὴν Εἰσαγωγήν, καὶ ἐκ τοῦ Α' μέρους τὴν περὶ τοῦ Θεοῦ, τὴν περὶ τοῦ Κόσμου καὶ τὴν περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἀλήθειαν. Ἀπευθυντέον πρὸς τὸ Θεολογικὸν Σπουδαστήριον τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου.

Ἁγιασματάριον τὸ Μέγα.

Τὸ ἐκδοτικὸν τυπογραφεῖον «Ὁ Φοῖνιξ» ἀνετύπωσεν ἐν Ἀθήναις πρό τινος χρόνου τὸ Μικρὸν Εὐχολόγιον ἢ «Ἁγιασματάριον τὸ Μέγα» ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ διόρθωσιν τοῦ ἐγκρίτου θεολόγου Ἱερέως Αἰδεσιμολ. κ. Νικολάου Παν. Παπαδοπούλου, πρωτοπρεσβυτέρου. Οἱ βουλόμενοι νὰ τὸ ἀποκτήσωσι δύνανται ν' ἀπευθυνθῶσιν εἰς Ἀθήνας, εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ τυπογραφείου «Ὁ Φοῖνιξ», ὁδὸς Σταδίου ἀριθ 44. Ἡ τιμὴ αὐτοῦ ἔχει ὁρισθῆ εἰς 60 δραχ. καὶ ταχ. 6.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ταταρνῆς προκηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν διετοῦς ἐνοικιάσεως τὸ ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ χωρίου Νεοχωρίου χειμερινοθερινὸν λειβάδιον τῆς Μονῆς καλούμενον «Χουτένια» ὑπὸ τὰ γνωστὰ αὐτοῦ ὅρια μετὰ τοῦ δικαιώματος τῆς καλλιεργείας τῶν ἐν αὐτῷ κτημάτων ἀρχομένης τῆς ἐνοικιάσεως ἀπὸ τῆς 15ης 7)βρίου ἐ.ἔ. καὶ ληγούσης τὴν 31 8)βρίου τοῦ ἔτους 1930 ὑπὸ τοὺς ὅρους τῆς ὑπ' ἀριθ. 145 ἐ.ἔ. προκηρύξεως ἡμῶν ἧς δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ βουλόμενοι προσερχόμενοι εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς Μονῆς Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Κερασόβῳ τὴν 9ην Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ ἡμέραν Κυριακὴν ἀπὸ τῆς ὥρας 10ης μέχρι τῆς 12ης π.μ. ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογραφοῦντος Εἰρηνοδίκου Ἀγραίων παρουσίᾳ καὶ ἑνὸς μέλους τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου τῆς Μονῆς.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Ἄρτῃ Ἱερᾶς Μονῆς Κάτω Παναγίας διακηρύττει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐνεργεθησομένην ἐν Ἄρτῃ τῇ 23 τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π.μ. ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἡλία Καφφετζῆ καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς τὸν ἐν τῇ περιφερείᾳ Ἄρτης καὶ ἐν θέσεσι πέριξ τῆς Μονῆς, Σκαλόπουλα Κομάτια, ἢ ἀχούριον, Κομάτια ἢ Ἀλώνιον, τὸ περιτοιχισμένον, τὰ ἐντὸς τοῦ Περιβολίου καὶ πέραν τοῦ Ἀράχθου ποταμοῦ ἐφετεινὸν ἐλαιόκαρπον τῆς Μονῆς. Οἱ βουλόμενοι νὰ συναγωνισθῶσι δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν τῶν ὅρων τῆς διακηρύξεως ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Μονῆς.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον Ἱερᾶς Μονῆς Ἱερουσαλὴμ διακηρύττει ὅτι τὴν 12ην Σ)βρίου ἐ.ἔ. ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10ην π.μ. ἐνεργηθήσεται ἐν τῇ πλατείᾳ Δαυλείας πλειοδοτικὴ δημοπρασία πρὸς μονοετῆ ἐνοικίασιν τῶν ἐν Χειρωνείᾳ ἐξ 180 στρεμ. ἀγρῶν τῆς Μονῆς, ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Χειρωνείας Ἁρμοδίου Δαλαμάγκα ἢ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς ὑπὸ τοὺς ἑξῆς ὅρους καὶ ὑποχρεώσεις τοῦ τελευταίου πλειοδότου 1) Πᾶς πλειοδοτῶν δέον νὰ μὴν εἶναι ὀφειλέτης τῆς Μονῆς καὶ νὰ καταβάλῃ λόγῳ ἐγγυήσεως εἰς τὸν νομίμως ἐνεργοῦντα τὴν δημοπρασίαν δραχ. 3.000 αἵτινες ἐν περιπτώσει ἀναδείξεώς του ὡς τελευταίου πλειοδότου συμψηφισθήσονται εἰς τὸ ὅλον μίσθωμα, ἄλλως ἐπιστραφήσονται αὐτῷ. 2) Ἡ ἐνοικίασις ἄρχεται τὴν 1ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. καὶ λήγει τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1929 ὑποχρεουμένου τοῦ πλειοδοτοῦντος νὰ προσκομίσῃ πιστοποιητ. οἰκείου ὑποθηκοφύλ. ὅτι τὰ ἅτινα δέον νὰ διαθέσῃ πρὸς ὑποθήκην ἀκίνητά του εἰσὶν ἐλεύθερα παντὸς βάρους ὑποθήκης τρίτου ἐκνικήσεως κλπ. ὡς καὶ πιστοποιητικὸν Προέδρου Κοινότητος περὶ τῆς κυριότητος τῶν κτημάτων τούτων, προσκομίζων καὶ ἀξιόχρεον ἐγγυητήν. Ὁ πλειοδότης θέλει λάβει πληρεστέρας πληροφορίας τῶν ὑποχρεώσεών του, κατὰ τὴν διενέργειαν τῆς δημοπρασίας, παρ' ᾗ θέλει κατατεθῇ λεπτομερὴς συγγραφὴ ὅρων ὑποχρεώσεως καὶ 3) Πάντα κηρύκκια δικαιώματα λοιπὰ συμβολαιογραφικὰ ἔξοδα καὶ τέλη βαρύνουσι τὸν τελευταῖον πλειοδότην.

Τύποις «Φοίνικος» Ὁδὸς Σταδίου 44 Ἀθῆναι